Komentar

GLASILO OBČINE KOMEN • Letnik 5, Številka 1 • FEBRUAR 2010

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

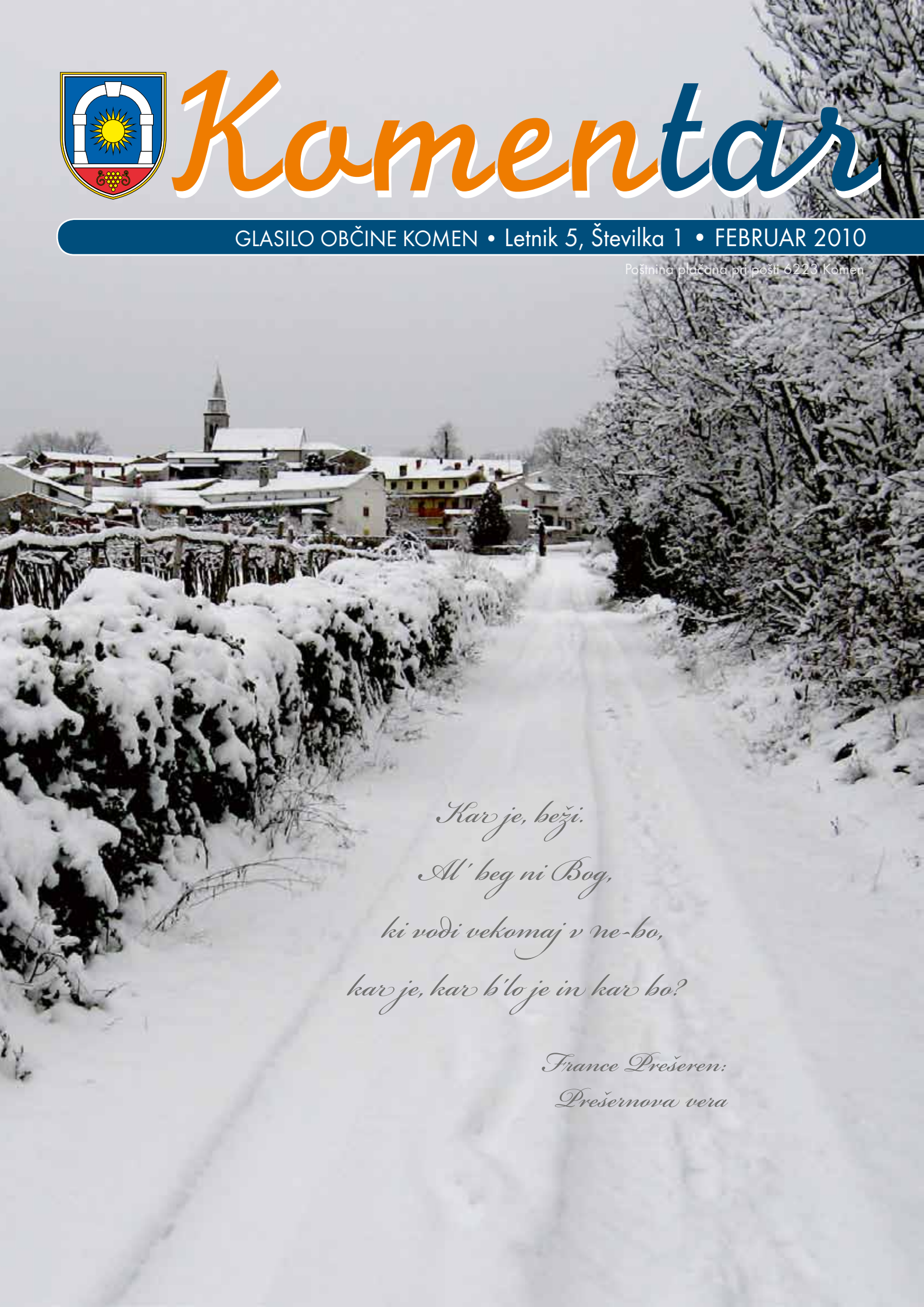

Kar je, beži.
Al' beg ni Bog,
ki vodi vekomaj v ne-bo,
kar je, kar b'lo je in kar bo?

France Prešeren:
Prešernova vera

KALAMARI NA EMI 2010, NA NOVI ZGOŠČENKI, V VLOGI V FILMU IN ŠE KAJ ...

Začetki skupine Kalamari segajo v november 1993, ko so se Jože Jež - Pepi, Matjaž Švagelj in Aleksander Kokošar priložnostno zbrali za nekaj nastopov v enem izmed primorskih hotelov. Vendar pa so s svojim bogatim repertoarjem in ubranim triglasnim petjem tako navdušili, da je teh »nekaj« nastopov že zdavnaj prešlo mejo 1500.

Fantje so leta 1995 izdali prvenec Dobra vila, širša Slovenija pa jih je spoznala s popevko Angelca, ki je bila sestavni del drugega ploščka. Prvi pravi uspeh pa so Kalamari požeeli s tretjim cedejem, ko so z naslovno skladbo V vetru rdečih zastav na festivalu Slovenska popevka pristali na drugem mestu in pobrali nagrado za besedilo.

Nastopati so pričeli tudi izven matičnih meja, tj. v Italiji, Avstriji, Švici, Hrvaški, Srbiji in Črni gori.

Radi se pojavljajo na festivalih, kjer so navadno visoko uvrščeni, za skladbe Kup besed, Zadnja šansa in Preden zaspi pa bili tudi nagrajeni.

V tem obdobju pa pridno promovirajo svojo novo, sedmo zgoščenko z naslovom NARIŠI VELIKO SRCE. Pogovarjali smo se z glavnima akterjema skupine, Jožetom Ježem - Pepijem in z Matjažem Švagljem.

Pepi: Tako je. Ploščo smo pripravljali kar dve leti. Tokrat si nismo privoščili naglice. Snemali smo, ko smo videli, da smo pripravljeni in da imamo popevko, ki ugaja vsem članom skupine, to je meni, Matjažu, Boštjanu Tršarju in Egonu Prinčiču.

Matjaž: Še več. Ko smo popevko posneli, smo nanjo nekaj časa pozabili, nato jo po določenem času znova poslušali in ugotavljali, če jo je potrebno še nadgraditi ali mogoče kaj popraviti. To je res zamudno, počasno, vendar se splača. Tako se po izdaji plošče ne porajajo dileme ... ah, to bi lahko popravili, to bi lahko posneli drugače itd.

Vaš sedmi plošček, ki ste ga naslovili NARIŠI VELIKO SRCE, vsebuje 13 novih popevk?

Pepi: Ja, res je. Sicer pa so se pesmi nabirale sproti. Vse, razen dveh, sva podpisala z Matjažem. Danilo Kocjančič je prispeval skladbo Ljubezenski stroj, Slavko Avsenik ml. pa je podpisal popevko Vlomilci delajo poleti, zaključno popevko istoimenskega mladinskega filma, ki ga je režiral Roman Končar.

Matjaž: V omenjenem filmu smo nastopili v vlogi hišnega benda. V kadru se pojavimo v zaključni špici, kjer odigramo glasbeno temo filma. Seveda pa smo za cede skladbo nekoliko spremenili in jo prilagodili radijskim poslušalcem. Premiera filma bo baje marca letos.

Na zgoščenki je našel svoj prostor tudi videospot za popevko Nariši veliko srce, po kateri ste zgoščenko poimenovali. Videospot, v katerem je veliko pisanih barv, otroškega smeha ...

Pepi: Zavedamo se, da smo na sceni že kar dolgo in če se ponavljaš, pač nisi več zanimiv. Tako smo za ta spot zgradili nov svet, svet zase, v katerem najdemo veliko pozitivnosti, nasmeha. Rad bi videl čim več takšnih veselih dvorišč v 2010 in to ne samo na Krasu!

Matjaž: Pri snemanju je imel vlogo režiserja, scenarista itd. Pepi. Dodal bi le to, da so vsi, najbolj pa otroci, ki so v spotu nastopili, spontani, naravni. Mogoče da spot ni tehnično ravno vrhunski, vsekakor pa ima sporočilo. Veliko pa stavimo tudi na skladbo Komu zdaj zapet, za katero tudi nameravamo posneti videospot, ampak to je za zdaj v drugem planu ...

Zakaj v drugem planu? Je to zaradi vaše skorajšnje udeležbe na festivalu EMA?

Pepi: Delno tudi zato, ja. Zanimivo je, da se na izbor nismo prijavili sami. Leon Oblak, ki je za naš zadnji cede prispeval nekaj tekstov, je spoznal dolenjske glasbenike, Ansambel Roka Žlindre, pripravil popevko in nas povabil v studio. Sprva smo nekako čudno gledali na to sodelovanje, vendar smo bili kaj kmalu nad popevko Narodnozabavni rock navdušeni.

Matjaž: Poleg promocije se zdaj začenjajo nastopi. 14. februarja 2010 na primer prirejamo »Velik Valentinov koncert« v Kulturnem centru Srečko Kosovel v Sežani. Na tem koncertu bomo predstavili svojo novo ploščo in nekaj starih uspešnic, kot gostje pa bodo nastopili še skupina Prizma, ki se bo za to priložnost po več kot dvajsetih letih zbrala v originalni zasedbi, Slavko Ivančić, Ansambel Roka Žlindre, Danilo Kocjančič, Rudi Bučar in še kdo.

Vam je vsesplošna kriza kaj okrnila prihodke?

Pepi: Na srečo imamo »špile«, treba se je le pogajati za honorar. Vsi bi najraje, da igramo brezplačno, ampak ne gre to tako. Od tega živimo, pa tudi kruha in mleka v trgovini ne dobiš brezplačno.

Matjaž: Kriza se na žalost pozna na vseh strukturah. Tudi mi nismo izjeme. Na srečo pa smo dovolj prepoznavni, da nismo vezani le na Primorsko, temveč nastopamo po celi Sloveniji in občasno tudi v tujini.

M. S.

POTI DO LJUDI

Delam poti,
gazi skozi sneg,
ki je zamedel hišo.
Delam poti
na vse strani,
iz tihe osame do ljudi.
Do svojih ljudi,
do bližnjih sosedov,
da jih povabim
h gostiji luči.

(Tone Kuntner: Delam poti)

Komentar

Glasilo Občine Komen
Letnik 5, številka 1, februar 2010

Izdajatelj: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: komentar@komen.si

Naklada: 1400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen.

Odgovorna urednica: Tanja Bratina Grmek
Uredniški odbor: Andreja Štok (pomočnica odg. urednice), Tanja Godnič, Ana Godnik, Petra Mezinec
Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek

Ureditev in priprava za tisk: DTP Studio Sežana
Tisk: Print Luin, Dupan Luin s.p., Sveto 58, 6223 Komen

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05/73 10 452.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko Komentarja pošljete v elektronski obliki na e-naslov: komentar@komen.si, najpozneje do 25. marca 2010. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji!
Vabimo tudi vse ljubiteljske fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici Komentarja.
Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka izide aprila 2010.

Fotografija na naslovnici: Zimska idila (Irma Grmek).
Kolaž zimskih fotografij na zadnji strani: Irma Grmek ter Simon Šibelja.

Drage bralke, dragi bralci!

Prav pošteno smo že zakorakali ali bolje rečeno tudi zagazili novemu koledarskemu letu naproti. Prvi, pa tudi zadnji januarski dnevi so naš Kras odeli v snežno belino. Zimska idila, ki smo jo vsi, tako mladi kot tisti malo manj mladi, nestrpno pričakovali, nas je prijetno presenetila. Otroci so uživali v radostih, ki jih prinašajo snežinke. Tu pa tam so dvorišča dodatno okrasili sneženi možje, spet drugje so nastale prave snežne skulpture. Marsikdo pa se je podal na pot. Na tisto belo, še neprehojeno pot ... Kakšen edinstven občutek! Le tihota pokrajine in tvoje stopinje ...

V teh zimskih dneh, ko so dnevi krajši, večeri pa daljši, se kar nekam poskrijemo in potuhnjeno ždimo v toploti domačega ognjišča. Tam se počutimo varne, a hkrati, morda, tudi osamljene. Tone Kuntner nas v svojih stihih bodri, naj vendarle delamo poti, gazi do bližnjih, do ljudi ... Morda do tistih še bolj osamljenih, pozabljenih, trpečih ... Bodimo v prihajajočih mesecih predvsem ljudje odprtega in toplega srca ...

Pred vami je nova, prva letošnja številka Komentarja. V vaše domove prihaja v mesecu februarju – mesecu kulturne omike. 8. februar je namreč slovenski kulturni praznik, torej dan, ko obhajamo obletnico smrti našega največjega poeta Franceta Prešerna. V celotni domovini, med drugim tudi na Krasu, bodo potekale številne prireditve. V Cankarjevem domu v Ljubljani bodo podelili tradicionalne Prešernove nagrade.

Morda lahko tudi sami ta dan izkoristite za obisk kakšnega kulturnega dogodka ali pa morda prelistate iz šolskih dni skoraj pozabljene Prešernove Poezije ali kakšno drugo knjigo. Nenazadnje pa se vam v branje in listanje ponuja tokratni Komentar z res obsežnim zbirom člankov in prispevkov. V njem boste našli kar precej aktualnih, zanimivih in koristnih informacij. Ponuja pa tudi novo rubriko z naslovom Naravna in kulturna dediščina Krasa. V tokratnem prispevku se predstavlja Raziskovalna postaja SAZU s sedežem v Novi Gorici, v vseh naslednjih pa boste sledili razvoju turizma na komenskem Krasu, kot ga je v pisano in slikovno gradivo ujela Kraševka, ga. Jasna Fakin Bajec.

Ob koncu pa ... Naj bo pust res veselih in sladkih ust, zimske počitnice pa radožive in kljub svoji enotedenski kratkosti zelo dolge.

Želim vam prav prijetno branje in ne pozabite na poti do takšnih in drugačnih ljudi.

odgovorna urednica Tanja Bratina Grmek
prof. slo. jezika in univ. dipl. bibl.

65 LET MINEVA, OD KAR SMO SE VRNILI

Bil je čas vojne in še danes živijo ljudje, ki se spominjajo usodnega 15. februarja 1944, ko so Nemci požgali vasi Komen, Divči, Mali Dol, Tomačevica in Branik in ljudi izgnali na Bavarsko. Ta usodni dan ni prizanesel niti posameznikom v Svetem, Škrbini, v Volčjem Gradu in v Štanjelu. Izgnanstvo so nekateri preživeli, rane vojne vihre smo s skupnimi močmi zacelili, spomin pa še živi. Društvo izgnancev Slovenije si prizadeva, da bi dogodki iz preteklosti ne šli v pozabo, temveč – prenašajo naj se iz roda v rod kot spomin in opomin vsem dobro mislečim ljudem sveta. Vojna naj se nikjer in nikoli več ne razplamti. Življenje resda rojeva vsakodnevne probleme in mnogokje veliko gorja. Prav bi bilo, da bi se ljudje odprli drug drugemu, da bi si pomagali v dobrem in slabem, da bi nas preteklost ne razdvajala, da bi iz nje iztrgali tiste najsvetlejše cilje, za katere so ljudje šli v smrt. Ti skupni cilji in želja po gospodarski in medčloveški rasti naj postane kažipot naše prihodnosti. Danes na veliko opevamo našo samostojnost, toda kaj nam bo ta pomagala, če bo Slovenec Slovencu sovražnik, če bomo naši in vaši ... Ali nismo vsi slovenske matere sinovi in hčere? Zato, združimo se ponovno v dobrem in postanki na spominskih dnevih naše preteklosti naj postanejo priložnost, ko bomo tehtali naše uspehe v proizvodnji, šoli, zdravstvu, kulturi, družini. Le-ta je temeljna celica zdrave družbe.

DIS 1941-1945
Krajevna organizacija Komen
Predsednica: Sabina Godnič

DOBRO JE VEDETI ...

Občinska uprava Občine Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure:
ponedeljek, torek, petek od 8.00 do 13.00 ure
sreda od 8.00 do 17.30 ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana
Telefon: 05/73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure:
ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen
Telefon: 05/76 68 510
Uradne ure:
torek od 8.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 15.00 ure
sreda od 13.00 do 18.00 ure
petek od 8.00 do 13.00 ure

Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Knjižnica Komen
Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05/76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas:
torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen
Splošna ambulanta Komen
Telefon: 05/76 68 506
Posvetovalnica za otroke: vsako drugo sredo v mesecu, dr. Franc Tozon

Lekarna Komen
Telefon: 05/73 11 785
Delovni čas:
ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen
Obratovalni čas:
torek od 9.00 do 13.00 ure
četrtek od 14.00 do 18.00 ure
sobota od 9.00 do 13.00 ure

NOVOLETNI PRIREDITVI NA ROB

Učenci in učitelji naše osnovne šole so nas skupaj s podružnično šolo iz Štanjela zvabili na novoletni sejem, ki so ga v Komnu popestrili s prireditvijo. V večnamenskem prostoru se nas je nabralo veliko, kako neki ne, saj so se staršem otrok pridružili tudi tete in strici, none in nonoti, pa še kdo od prijateljev in znancev je želel doživeti prednovoletno radoživost otrok. Organizator tega druženja je pozabil, da bi moral iz prostora, ki je pretesen, umakniti vsaj razstavne panoje, ki so nam zakrivali pogled na nastopajoče, pa še kakšen potreben prostorček za udobnejše spremljanje programa so nam panoji odvzeli. In sedaj beseda o tistem, kar me je vzpodbudilo k pisanju. V večnamenskem prostoru so bili razporejeni stoli za obiskovalce, toda ne boste verjeli – večino le-teh, posebej so me zbodle prve tri vrste sedežev, so zasedli šolski otroci, ki niso nastopali. Tako je veliko mam z mlajšimi otroki v naročju, pa tudi kar nekaj starejših ljudi, ostalo kot zaščitni zid sedečim otrokom. »Na mladih svet stoji«, pravimo, pa vendar se vam ne zdi prav in lepo, da bi v te mlade, sedaj, ko so še sprejemljivi za lepo in dobro, zasejali kanček potrebne kulture obnašanja. Vesela bi bila, če bi na tej prednovoletni prireditvi doživeli, da bi kdo od otrok vstal in odstopil stol mladi mami z otrokom ali vztrajni noni, ki pri vsej starosti še vedno dohaja korake časa. Tega nisem doživela. Morda pa bo že decembra drugače.

Sicer pa – vse, kar ste nam na sejmu ponujali, je bilo lepo in izvirno in tudi voščilo ravnateljice nam je vlilo potrebnega življenjskega optimizma.

Hvala za lepo doživetje in ne zamerite kritičnemu pogledu na naš vsakdan. Ja, tudi to je kultura – da je človek do človeka ČLOVEK.

Besedilo: Ana Godnik

»Občinska uprava občine Komen obvešča, da ima podžupan Igor Zega ure za občane ob ponedeljkih od 10. do 12. ure v prostorih občine Komen, Komen 86. Potrebna je predhodna najava na tel. št. (05) 7310 450.«

ZAHVALA RUDIJU BANDLJU IZ KREGOLIŠČA, JOŽETU FURLANU IZ MALEGA DOLA IN SILVU FRANKIČU IZ PEKARNE KRAS IZ GORJANSKEGA

Od Miklavževega sejma do danes ste zagotovo prejeli veliko dobrih želja, saj smo stopili v novo leto 2010. Tudi mi nismo pozabili na vas. Saj veste – preprosto in samo HVALA za zrna pšenice in ajde, ki ste nam jih podarili, da so otroci lahko spekli žemljice. Še posebna hvala za peko ajdovih žemljic, ki so dopolnile otroško ponudbo dobrodelne akcije »Drobtinica«. Skupaj smo na sejmu dokazali, da je mogoče z roko v roki marsikaj postoriti in predvsem lepo in prav je, da mlade navdušimo za zdravo hrano in za tista prijetna dela, ki tonejo v pozabo in so vselej ustvarjala toliko pristne domačnosti in iskrene spoštljivosti. Prav vsega tega nam v tej materialno naravnani družbi manjka.

Ja, s prodajo žemljic smo Sklad za pomoč otrokom v komenski šoli zapolnili z nekaj več kot 300 evri. Brez vas, zagotovo pa tudi brez naše kot mravljica pridne Katarine Pleško, bi akcija »Drobtinica« ne rodila sadov. Hvala vam v imenu nas vseh!

Prostovoljke Krajevne organizacije Rdečega križa Komen
Predsednica: Sabina Godnič

MIKLAVŽEVANJE V GORJANSKEM

V soboto, 5. 12. 2009, je RKTŠ (razvojno, kulturno, turistično in športno) društvo Gorjansko priredilo že peto miklavževanje zapovrstjo. Prireditev se je odvijala v prenovljenem kulturnem domu, kjer je bil razvedrilni program namenjen tako mlajšemu kot tudi starejšemu občinstvu. Mladi vaščani in vaščanke so uprizorili gledališko igrico na šolsko tematiko »Katera torba je najboljša?« in otrokom ponudili obilico smeha in petja. Igrica se je končala s pomembnim naukom, da ni važno, s kakšno torbo hodi otrok v šolo, temveč je najvažnejše to, koliko se v šoli nauči. Prireditve se je udeležilo približno 50 otrok, z njimi pa tudi staršev, spremljevalcev in vaščanov. Po prihodu in pozdravu sv. Miklavža v spremstvu angela in hudiča je sledilo obdarovanje otrok.

Društvo Gorjansko je bilo z odzivom ljudi na prireditev zelo zadovoljno. Nadejajo se, da bodo tradicionalno miklavževanje organizirali tudi naslednje leto.

Besedilo: Dane Božič

SKLEPI 28. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN

(23. 12. 2009)

SKLEP

1. Javnemu skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljevanju JSKD) se zagotovijo sredstva za zaposlitev koordinatorja na območni izpostavi JSKD v Sežani za polovični delovni čas. Koordinator, katerega polovično zaposlitev že zagotavlja JSKD, izvaja program dela ljubiteljske kulture na območju Občin Hrpelje-Kozina, Divača, Sežana in Komen.
2. Sredstva za polovico plače koordinatorja in za kritje obratovalnih stroškov (vodarina, ogrevanje, elektrika, čiščenje idr.) ter stroške tekočega vzdrževanja pisarne JSKD OI Sežana zagotavljajo Občine Divača, Sežana, Komen in Hrpelje-Kozina v naslednjem razmerju:

- Občina Sežana: 50,78%,
- Občina Komen: 15,32%,
- Občina Divača: 16,35%,
- Občina Hrpelje-Kozina: 17,55%,

SKUPAJ: 100 %.

3. Ta sklep začne veljati takoj, uporabljati pa se začne z dnem, ko zadnji izmed Občinskih svetov Občin Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina in Komen sprejme sklep o zagotavljanju sredstev za polovico plače koordinatorja in za kritje obratovalnih stroškov ter stroškov tekočega vzdrževanja pisarne.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen sprejme Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi organov skupne občinske uprave po skrajšanem postopku v drugi obravnavi.

SKLEP

1. Ukine se status javno dobro na nepremičnini, parc. št. 2056/2, cesta v izmeri 91 m2, vpisana v vložku št. 587, k. o. Škrbina.
2. Parcela št. 2056/2, cesta v izmeri 91 m2, k. o. Škrbina, se odpiše iz dosedanje vložne številke ter se lastninska pravica za to parcelo vknjiži v korist in na ime Občine Komen, Komen 86, 6223 Komen, matična številka 5883091.
3. Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen imenuje v svet Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana Igorja Zego, Komen 96, 6223 Komen.

SKLEP

Občinski svet potrjuje dogovor o poravnavi, sklenjen med Občino Komen in Agrarno skupnostjo Komen, Divči, Preserje z dne 13. 3. 2008, da v postopku denacionalizacije premoženja navedene agrarne skupnosti Občina Komen odstopi v zamenjavo kmetijsko zemljišče, parc. št. 498/102, za zemljišča parc. št. 255/8, 3553/2, 1041/4, 3545/11 in 2111/171, vse k. o. Komen. Dogovor postane veljaven po rešitvi spornega vprašanja nesporne pridobitve lastništva na parc. št. 498/102, k. o. Komen.

Občinski svet se tudi strinja, da se v postopku denacionalizacije premoženja Agrarne skupnosti Komen, Divči, Preserje, lahko ugotovi, da obstajajo ovire za vračilo v naravi parc. št. 1041/3 in 1041/6 ter da se za umik zahteve AS Komen, Divči, Preserje za vračilo parc. št. 255/7, Občina Komen strinja, da ne obstajajo ovire za vračilo v naravi parc. št. 1041/8, vse k. o. Komen.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

OBRAZLOŽITEV UVEDBE IN IZRAČUNA OMREŽNINE ZA VODOOSKRBO

Občinski svet Občine Komen je 20. januarja 2010 potrdil predlagano zaračunavanje »omrežnine« na računu za porabljeno vodo, ki ga izstavlja Kraški vodovod Sežana. Višina omrežnine bo tako za najmanjši vodovodni priključek v gospodinjstvu znašala 7,0586 EUR/mesec. Znesek ni majhen, zato je potrebno upravičenost njegove uvedbe pojasniti!

S spremembo Slovenskih računovodskih standardov SRS 35 v letu 2006 je bilo določeno, da morajo občine najkasneje do 1. 1. 2010 uskladiti računovodska pravila, vezana na sredstva v upravljanju javnih podjetij. Govorimo seveda o cevovodih in ostali opremi vodovodnega sistema (rezervoarji, črpališča itd.). V skladu s SRS 35.38 je bilo potrebno najkasneje 1. 1. 2010 prenesti infrastrukturo (v tem primeru vodovodno) tudi v poslovne knjige občin ustanoviteljic. Od dne 1. 1. 2010 dalje torej izvajalec gospodarske javne službe (Kraški vodovod Sežana) dobi omenjena osnovna sredstva za vodooskrbo od občine v najem, za kar mora občini plačevati najemnino. Zaračunana najemnina mora biti najmanj v višini vrednosti amortizacije najetih osnovnih sredstev oziroma najmanj v vrednosti letnega zmanjšanja vrednosti vodovodov. Za pokrivanje vrednosti najemnine je potrebno uporabnikom mesečno zaračunavati omrežnino, to je uporabnino za vodovodno omrežje. Vrednost omrežnine je odvisna od vrednosti infrastrukture, števila uporabnikov (odjemnih mest) in dimenzije priključka oz. vodomera.

Po Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, sprejetem avgusta 2009, mora občina tako obračunano najemnino uporabiti za obnovo in novogradnje iste infrastrukture, torej vodovodnega omrežja in naprav. Na ta način se bo vodovodno omrežje samo vzdrževalo in obnavljalo, kar je bilo doslej v večini slovenskih vodovodov le neuresničljiva želja. Sredstva, ki so jih občine za to namenjale, so bila v glavnem namenjena dokončanju izgradnje vodooskrbe, malo pa obno-

vi starih vaških omrežij in marsikje še italijanskih vodovodov.

Vrednost infrastrukture vodooskrbe na Krasu je zelo velika, saj je večina sistemov v Sloveniji z več vodovodnimi sistemi za posamezna območja, vendar so med seboj nepovezanimi. Tudi vodo večina njih pridobiva brez črpanja z dragimi črpalkami. Vodooskrbni sistem na Krasu pa je obsežen in drag, saj ga moramo kvalitetno graditi, vzdrževati in tudi sproti obnavljati. To pa seveda stane, zato ima naš sistem veliko vrednost, kar ima za posledico tudi veliko najemnino.

Vrednost amortizacije vodooskrbnega sistema, ki posredno in neposredno pripada Občini Komen, znaša 264.316,43 EUR, kolikor bi morala znašati tudi letna najemnina. To bi pomenilo mesečno omrežnino 11,0885 EUR. Ker pa je Kraški vodovod Sežana na vlogo za odobritev cen dobil potrjeno le povprečno najemnino za celoten vodooskrbni sistem v višini 7,0586 EUR/mesec, se je občina odločila, da s 1. februarjem 2010 uvede omrežnino v tej višini. To bo pomenilo najemnino v višini 14.021 EUR mesečno, v letošnjih 11 mesecih pa 154.024 EUR. Tudi ta znesek bo, čeprav občutno manjši od potrebnega, znatno pripomogel k lažji obnovi starih vodovodov.

Občina Komen si skupaj z ostalimi občinami na Krasu in v Brkinih prizadeva za pridobitev kohezijskih sredstev iz EU za hitrejšo in cenejšo obnovo vseh starih vodovodov, za kar bo morala tudi vsaka občina dodati svoj lasten delež. Ta pa je lahko tudi iz najemnine, kar pomeni lažje prilagajanje velikim finančnim potrebam v naslednjih letih.

Ker gre za velik dodatni znesek na računu za porabljeno vodo, je občina sklenila, da mora Kraški vodovod Sežana odslej račune izstavljati mesečno. Zaradi prilagoditve računalniške obdelave bo prvi tak račun izstavljen šele v maju za mesec april. Da ne bi povečevali stroškov, bosta dva računa v obliki akontacije z delnim obračunom vode in dajatev, vezanih na porabo vode, ter enomesečni znesek omrežnine. Vsak tretji mesec bo narejen odčitek vodomera in poračun razlike. Zaradi ocenjene porabe pri zaračunavanju akontacij bo včasih morda prihajalo tudi do preplačil, ki bodo seveda kasneje poračunana, bodo pa s tem običajni računi za vodo manjši.

Besedilo: Boris Korošec, Kraški vodovodi

OBČINA KOMEN
Komen 86, 6223 Komen
tel.: 05 7310450, fax: 05 7310460
www.komen.si
e-mail: obcina@komen.si

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Spoštovani občani!

Vsi že z nestrpnostjo pričakujemo pričetek delovanja novega širokopasovnega omrežja v Občini Komen. Izvajalci kljub slabemu vremenu hitijo z zaključevanjem del. Predstavniki vaških skupnosti so bili pozvani, da na občino javijo morebitne pripombe glede opaženih pomanjkljivosti pri izvedbi ali pri ustreznosti izvedenih del (vdrtine po trasi, poškodbe zidov ali asfalta itd.), na kar jih tukaj še enkrat spominjamo in se jim obenem zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje pri izvedbi projekta. Aktivnosti pripravljanja vaših hišnih inštalacij v primerih optičnega priklopa, o katerih smo pisali v prejšnji številki Komentarja, prav tako dobro potekajo. Po sedanjem stanju ugotavljamo, da bo prenosno omrežje zaključeno do 15. 2. 2010, kar je v skladu s sprejetimi obvezami do Ministrstva za gospodarstvo RS, ki s pomočjo evropskih sredstev projekt financira, in popolnoma v predvidenem finančnem okviru. Od tega datuma, se pravi od 15. 2. 2010 naprej, bo možno pričeti sklepanje naročniških pogodb med vami, uporabniki in različnimi ponudniki storitev. Trenutno je kar nekaj obstoječih operaterjev izrazilo interes, da bi preko omrežja nudili storitve (internet, televizijo in telefon), vendar konkretnih dogovorov z nobenim od njih še ni. Vsi vemo, da bo na končno odločitev ponudnikov storitev o tem, ali priti v naše občinsko omrežje, vplivalo tudi število prejetih klicev s strani zainteresiranih strank. Zato vas prosim, da po vaših zmožnostih izrazite željo po priklopu na storitve s klici na uporabniške številke slovenskih ponudnikov (T-2, Siol, Telemach, Amis in drugi) in jim pri tem poveste, da želite priklop preko novozgrajenega širokopasovnega omrežja Občine Komen. Občani naj bodo pripravljeni na to, da bodo ponudniki za pričetek nudenja storitve potrebovali še nekaj časa zaradi razlogov organiziranosti na njihovi strani in naj se zaradi teh morebitnih zamud ne jezijo na Občino Komen. Naj še enkrat pojasnim, kako bo potekala dinamika priklapljanja vas, uporabnikov, na širokopasovne storitve: - od 15. 2. 2010 bo možen pričetek priklapljanja uporabnikov, ki stanujejo na belih lisah v Občini Komen, na novo širokopasovno omrežje, - uporabniki svojo željo po priklopu izrazijo neposredno izbranemu ponudniku storitev, ki potem svoj odnos uredi z upravljalcem omrežja (FMC d. o. o.) in Občino Komen, - ponudnik storitev uredi vse formalne podrobnosti s posameznim uporabnikom in uporabnik prične z uporabo storitev. Ker v zadnjem času prejemamo veliko klicev z vprašanji v stilu »Kateri je boljši, kateri je cenejši?«, vam moram povedati, da bi favoriziranje katerega koli ponudnika s strani upravljalca omrežja ali Občine Komen pomenilo kršitev pogodbenih in razpisnih določil. Predlagamo pa vam, da se ne »zaletite« v prvega, ki vam bo storitev ponudil, ampak da pazljivo preučite čimveč ponudb in se potem odločite za vam najustreznejšo.

S spoštovanjem.
Goran Živec, koordinator projekta

DELO PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA KOMEN V PRETEKLEM LETU

Neverjetno je, kako čas hitro beži. Dočakali smo konec leta 2009 in vstopili v leto 2010. Sedaj je pravi čas, da razmislimo, kakšno je bilo preteklo leto. Ali smo dosegli svoja pričakovanja in jih morda celo presegli? Ali smo glede na pretekla leta dosegli kakšne spremembe?

V Prostovoljnem gasilskem društvu Komen lahko rečemo, da smo v preteklem letu dosegli veliko. Nesreča nikoli ne počiva, zato smo gasilci pripravljeni pomagati vsak dan, skozi vse leto. Da je temu tako, gasilci PGD Komen dokazujemo v občini in tudi širši okolici.

Gasilci smo imeli v preteklem letu 38 intervencij in na njih opravili 1325 prostovoljnih delavnih ur. Največkrat smo intervenirali v naravnem okolju, kar 23 je bilo takih posredovanj, 10 je bilo tehničnih intervencij, na 4 intervencijah smo posredovali v zgradbah ter enkrat gasili prometno sredstvo. V občini Komen smo intervenirali 32-krat, 3-krat smo odšli na pomoč gasilcem v občino Sežana, po 1-krat pa smo odšli na pomoč gasilcem v občine Nova Gorica, Miren-Kostanjevica in Divača. Statistično gledano se je vsake intervencije v povprečju udeležilo 11 gasilcev. Na interveniranjih ni prišlo do nobene poškodbe gasilcev, kar je razveseljujoče, na opremi in tehniki pa je nastalo nekaj poškodb.

Požar gospodarskega objekta

Ob vseh intervencijah ter skrbi za gasilski dom pa smo skrbeli tudi za usposabljanje operativnih gasilcev, udeležili smo se gasilskega tekmovanja v Sežani ter po dolgih letih odšli na gasilski izlet po Sloveniji.

Naša največja pridobitev v lanskem letu pa je bil prevzem gasilske cisterne za gozdne požare, ki je prva te vrste v Sloveniji.

»Pravi« gasilec niti za sekundo ne okleva in omahuje, ko »zatuli sirena«, ko je potrebno pomagati ljudem, pa naj gre za ogenj, vodo ali kakšne druge okoliščine. Vedno so tu hrabri posamezniki, usposobljeni gasilci, ki žal vse prepogosto ostanemo neznani, neimenovani, v ozadju. Mnogokrat tudi premalo cenjeni. Ta humana, zanimiva, zahtevna in včasih tudi nevarna dejavnost je vredna vsega spoštovanja.

Gasilci PGD Komen se zavedamo pomembnosti posodabljanja gasilske tehnike in sodobne opreme. Tudi sedaj in v bodoče se bomo trudili, da bi sledili koraku časa, ki ga doživljamo. V imenu vseh komenskih gasilcev se želim zahvaliti vsem, ki nas gmotno podpirate, in vsem, ki donirate del dohodnine našemu društvu. Prepričan sem, da bomo tudi v bodoče sledili našemu geslu: **»V službi ljudstva – na pomoč!«**

Poveljnik PGD Komen: Marko Adamič

OBVESTILO

V Štanjelu želimo letos pripraviti, v okviru že tradicionalne prireditve **Pisanica**, *Veliko razstavo pisanic-pirhov*, ki bo na ogled od 3. aprila (otvoritev razstave) do 25. aprila 2010. Zato Vabimo k sodelovanju vse vaške skupnosti in društva, ki bi bila pripravljena izvesti delavnice izdelovanja pirhov v svojem kraju, da nam to sporočijo. Napovedi delavnic v vašem kraju pričakujemo do 25. februarja, da bomo tako lahko o tem pravočasno obvestili medije ter izdali skupno zgibanko s predstavitvijo. Vabljeni tudi vsi ostali, ki bi radi svoje izdelke (pirhe) postavili na ogled.

Zadnji rok za dostavo pisanic v kvadratni stolp v Štanjel je 24. marec 2010.

Več informacij o izvedbi dogodka lahko izveste na TIC-u Štanjel, tel: 05/7690056; gsm: 031/383 986

ZAKLJUČNA PRIREDITEV DRUŠTVA DIABETIKOV SEŽANA

V soboto, 5. decembra 2009, na večer pred Miklavžem, smo imeli v Preserjah nad Branikom zaključno družabno srečanje za člane našega društva. Ob 18. uri smo se dobili

v Gostišču Čebron, kjer smo imeli večerjo s plesom. Vendar pa se nismo prišli le zabavati, saj sta nas tam pričakali predstavnici Medisa iz Ljubljane. Dr. Jana Mršnik nam je spregovorila o pojavu nove gripe ter o načinu, kako se obolelosti izogniti z najboljšo preventivo, dr. Karmen Švigelj pa je spregovorila o preparatih za povečanje odpornosti ter o drugih njihovih proizvodih. Na koncu sta nas zaprosili za izpolnitev njihove ankete, za nameček pa sta nam razdelili razkužila za preprečitev okužbe.

Po dietni večerji, ki nam jo je priporočila medicinska sestra Adreina Kobal, zaposlena v dispanzerju za diabetike v Šempetru pri Gorici, smo se ob akordih domačega muzikanta zabavali vse do polnoči.

Tako smo z našim letošnjim delom zaključili, preostali so nam le še prednovoletni obiski naših starejših in obolelih članov.

Besedilo: Jože Volovec, Društvo diabetikov Sežana

DRUŠTVO »SOŽITJE« SEŽANA

Društvo Sožitje iz Sežane je eno izmed društev z najdaljšim stažem delovanja. Ustanovljeno je bilo leta 1982 kot nevladno, nestrankarsko, predvsem pa nepridobitno in prostovoljno društvo, ki deluje z enim temeljnim ciljem, to je skrb za osebe z motnjami v duševnem razvoju. Predvsem se trudijo, da bi se take osebe enakovredno vključile v svojo življenjsko sredino.

Pri delu posvečajo veliko pozornosti in truda izobraževanju, kulturnemu in športnemu udejstvovanju članov, da bi tako pripomogli k boljšemu življenju njih samih ter seveda njihovih družin in vseh, s katerimi se srečujejo.

Društvo trenutno združuje 143 staršev oseb z motnjami v duševnem razvoju, prostovoljce iz strokovnih organizacij in druge prostovoljce, ki so pripravljeni nuditi pomoč, sredstva in izkušnje. Društvo aktivno in zelo uspešno sodeluje z drugimi sorodnimi ustanovami, povezano je z občinskimi in državnimi organi in zavodi, zelo aktivno je na področju pravnega varstva. V času delovanja društva je odraslo kar nekaj generacij oseb z motnjami v duševnem razvoju. Prav po zaslugi društva so v širši regiji ustvarjeni pogoji za urejeno življenje teh oseb.

Društvo deluje v okviru Zveze Sožitje Slovenije ter izvaja njihove sklepe in smernice. Deluje na območju štirih občin: Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina in Komen. Le-te z donaci-

jami tudi pomagajo pri delovanju, glavni vir financiranja pa so dotacije Zveze društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije. Društvo vodi devetčlanski odbor, na čelu društva in odbora pa je že precej let g. Leopold Merlak iz Sežane.

V mesecu juniju so se v lovski koži »LD Gabrk« v Divači zbrali člani društev Sožitje iz regije na letnem pikniku, 29. avgusta pa so se v okviru praznovanja občinskega praznika Občine Sežana podali na pohod na Tabor.

V jeseni se je 36 članov društva udeležilo vikend seminarja v Cerknem. Poleg predavanj so si ogledali še znamenitosti okolice. Tako so obiskali Idrijski grad, turistično kmetijo »Pri Flandru« in rojstno hišo pisatelja Franceta Bevka v Zakojci.

Njihova novoletna zabava z obdaritvijo je tudi vsakoletni zaključek delovanja, kjer se predstavijo z nastopi. Letošnja je potekala v hotelu Goldenpick v Sežani. Udeležilo se je je 90 članov in gostov, ki jih je pozdravil podpredsednik društva g. Slavko Može. Med gosti so bili podpredsednik Zveze Sožitje Ljubljana, g. Srečko Lapajne, predstavnik Občine Sežana, svetnik g. Ivan Atelšek, predstavnik Občine Divača, svetnik g. Andrej Vatovec in slikar Ratko Oketič.

Udeležence je zabaval ansambel Navihani lisjaki, za kulturni program je poskrbel učenec Glasbene šole Sežana z

igranjem na trobento, svoje je dodal še pevski zbor, ki deluje v okviru Društva Sožitje, tj. Kraški slavček. Seveda tudi tradicionalna obdaritev članov z voščili in lepimi željami ni manjkala.

Za svoje delo je Društvo Sožitje Sežana v letu 2008 ob praznovanju 25. obletnice delovanja prejelo najvišje občinsko priznanje – Nagrado Občine Sežana, v letu 2003 pa sta predsednik društva g. Leopold Merlak in tajnica društva ga. Darja Verbič prejela priznanje Zveze Sožitje Slovenije za ustvarjalno sodelovanje in uspešno delo pri pomoči osebam z motnjami v duševnem razvoju in njihovim družinam.

Društvo se redno prijavlja tudi na razpise občin za sofinanciranje programov s področja humanitarnih dejavnosti. Vsi njihovi programi se izvajajo v okviru pridobljenih finančnih sredstev, zato ob tej priložnosti pozivajo in obveščajo občane, da lahko iz naslova dohodnine namenijo del plačila za donacije, in sicer na naslov: SOŽITJE – DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z MOTNJAMI V RAZVOJU SEŽANA, davčna št. 62578367. Morebitna vprašanja, informacije ali pojasnila o delovanju društva, o pomoči v društvu ali morebitni včlanitvi lahko dobite tudi na tel. št. 041 552717 (Darja – tajnica društva).

RK

POHOD Z OGLEDOM NAJVEČJE PASTIRSKE HIŠKE NA KRASU

SEŽANA – Blizu 60 pohodnikov se je tretjo nedeljo (17. 1. 2010) v januarju zbralo na prvem pohodu, ki ga je organizirala kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja. Čeprav je snežilo, so se pohodniki od vsepovsod, predvsem pa s Krasa, Obale in ajdovskega, pa tudi z ljubljanskega, zbrali na to nedeljsko jutro pred hotelom Safir v Sežani, kjer jih je v imenu organizatorjev pozdravila Olga Knez, vodja pohoda Ludvik Husu pa je predstavil pot. Z veseljem so se pohodu odzvali tudi Prijatelji Istre in Krasa, ki že osemnajst let s pohodi v naravo skrbijo za svoje zdravje. Že vrsto let jih vodi Darko Turk, ki jih vsako nedeljo popelje na pohode po naši prelepi Sloveniji. Sicer pa istrska podružnica društva za srce prireja pohode vsako drugo nedeljo v mesecu. Tokrat so se pohodniki povzpeli na bližnji, 472 metrov visok hrib, Veliki Medvejk, od koder je v jasnem vremenu prelep razgled na Tržaški zaliv, pogled pa seže tudi do Snežnika. Na vrhu je sledilo skupinsko fotografiranje in krajši oddih. Z Medvejka so se spustili do Fernetičev, kjer so se jim pridružili še drugi pohodniki, in pot nadaljevali do doline Drage v bližini Orleka, ki slovi po zaščiteni roži, tj. po avriklju ali lepem jegliču. Ogledali so si še vojaški graničarski stolp in se največ časa zaustavili pri največji pastirski hiški na Krasu, ki je še vedno lepo ohranjena, in je nudila nekoč zavetje pastirjem v primeru slabega vremena. Čeprav so se nekateri po 4,5-urnem pohodu vračali nekoliko utrujeni, so bili veseli, da so izkoristili nedeljo za veliko mero gibanja in s tem za skrb za svoje zdravje.

Tretjo nedeljo v marcu se bodo člani kraške podružnice društva za srce podali po poti mlinov v dolini reke Raše,

Pohodniki na vrhu Velikega Medvejka

18. aprila do Kobjeglave in 16. maja v Brestovico pri Povirju z ogledom etnološkega hišnega muzeja Pri Grgujrevih (pri Danici in Pinu Stojkoviču) in zbirke kamnov iz kraških kamnolomov lastnika Gabrijela Jerama iz Štorij.

Vsi, ki bi se radi včlanili v kraško podružnico Društva za zdravje srca in ožilja, lahko pokličejo predsednico društva, dr. Ljubislavo Škibin, na tel. 040 900021 (v popoldanskih urah), za pohode pa vodjo Ludvika Husuja na tel. 041 350713.

Besedilo in foto: Olga Knez

V KOMNU JE ZAGORELO V VEČSTANOVANJSKI ZGRADBI

V nedeljo, 18. oktobra 2009, ob 18. uri je zaradi okvare na televizorju zagorelo v drugem nadstropju stanovanjskega bloka št. 72 v Komnu. Ogenj se je zelo hitro razširil na dnevni prostor ter začel ogrožati ostale dele stanovanja. Na pomoč so poklicali prostovoljne gasilce iz Komna ter njihove poklicne kolege iz sežanskega zavoda za gasilno in reševalno službo in s skupnimi močmi so požar pogasili. Gasilci so uspešno intervenirali, izvedli evakuacijo stanovalcev ter rešili poškodovano osebo iz gorečega objekta ter jo predali reševalcem.

Taka je bila predpostavka vaje, ki so jo v oktobru – mesecu požarne varnosti – izvedli gasilci PGD Komen v Komnu.

V Prostovoljnem gasilskem društvu Komen se veliko posvečamo tovrstnemu izobraževanju. In prav to vajo je vodil član poveljstva Boštjan Slavec, ki je uspešno zaključil tečaj

za gasilskega častnika. Vajo za občinstvo je opisoval predsednik PGD Komen Blaž Turk. Na koncu vaje je spregovoril še podžupan občine Komen, g. Igor Zega, ter se gasilcem zahvalil za delo, ki ga opravljamo. Poveljnik Kraške gasilske zveze Boris Budal pa je gasilce pohvalil za dobro pripravljenost ter požrtvovalnost.

Gasilci iz Komna smo prvič preizkusili novo pridobitev – termo kamero, ki smo jo pridobili s pomočjo Občine Komen. Termo kamera služi gasilcem kot pripomoček za uspešno interveniranje v stavbnih požarih, kjer je vidljivost zelo slaba in vročina zelo visoka, pa tudi za iskanje pogrešanih oseb ter iskanje žarišč pri gozdnih požarih.

Najpogostejši vzroki za nastanek požarov v domačem okolju so:

- nepazljivost pri uporabi električnih in grelnih naprav (električnih blazin, kaloriferjev, likalnikov, peči itd.),
- kajenje v postelji,
- neočiščeni in slabo vzdrževani dimniki,
- nepazljiva uporaba sveč (novoletna jelka, adventni venec),
- novoletne lučke,
- uporaba pirotehničnih sredstev,
- nepazljivost pri kuhanju in peki.

Pred spanjem pa si vzemite minuto časa in:
- ugasnite televizijski in radijski sprejemnik in luči,
- izklopite premične grelne naprave na plin, tekoča goriva ali elektriko,
- ugasnite sveče in pogasite odprte ognje (kamin).

Bodite pripravljeni, kajti požari zahtevajo svoj davek!

Obenem pa se zahvaljujemo vsem, ki Prostovoljnemu gasilskemu društvu Komen namenjate del dohodnine za donacije. Iskrena hvala.

Poveljnik PGD Komen:
Marko Adamič

PRAZNOVANJE 10. OBLETNICE DELOVANJA DRUŠTVA ZA DUŠEVNO ZDRAVJE IN KREATIVNO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA »VEZI«

Zametki delovanja Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« segajo že v leto 1993, ko so se aktivnosti izvajale predvsem v oblikah skupin za samopomoč, leta 1999 pa se je formiral prvi Dnevni center v Štorah pri Sežani. Leta 2007 je Društvo »VEZI« dva osnovna socialna programa oblikovalo v Mrežo dnevnih centrov in Mrežo stanovanjskih skupin, ki sta bila maja 2008 verificirana kot Javna socialnovarstvena programa na področju duševnega zdravja v skupnosti. Društvo ima tri dnevne centre: Štorje, Štanjel in Il. Bistrica ter pet stanovanjskih skupin: Brestovica, Postojna, Divača, Il. Bistrica in Podgrad.

Prvo desetletnico svojega delovanja je Društvo »VEZI« obeležilo 11. 12. v Kvadratnem stolpu Gradu Štanjel. V uvodnem delu je predsednica društva gospa Vida Mesar spregovorila o težkih začetkih in minulem desetletju, ki so ga zaznamovali procesi formiranja in razvoja organizacije. O razvoju strokovnih metod dela in razvoju strokovnih programov na področju duševnega zdravja v skupnosti pa je spregovorila mag. Katarina Tomažič. Kulturni program je vodila gospa Bernarda Žarn, obogatil ga je pevec Gianni Rijavec ter recitatorka Linda Uranjek in igralska skupina naših uporabnikov in mentorjev. Povabilu so se odzvale številne javne in nevladne organizacije s področja socialnega varstva kakor tudi predstavniki lokalnih skupnosti, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter številni svojci in uporabniki itd. Za minulo delo so bile izrečene številne pohvale kakor tudi spodbudne besede za v prihodnje s strani predstavnika MDDSZ mag. Boruta Gra-

bijana in gospoda župana Davorina Terčona ter številnih drugih. Društvo »VEZI« ima pomembno vlogo na področju duševnega zdravja v skupnosti, v smeri destigmatizacije duševne bolezni, zato so tovrstni dogodki del ozaveščanja širše skupnosti, kar je pomemben del poslanstva društva. Hvaležni smo vsem, ki naše delo podpirajo in financirajo ter vsem donatorjem, ki so nam kakorkoli pomagali, kajti tudi ta dogodek so nam omogočili naslednji donatorji: RTV Slovenija s prispevkoma gospe Bernarde Žarn in gospoda Igorja Pirkoviča, Banka Koper, Enota Sežana, A-banka, Enota Sežana in gospa Majda Bernardini. Hvala vsem, ki ste z nami praznovali in povabilo vsem, ki želite z nami sodelovati, da nas obiščete v najbližjih enotah.

Besedilo: mag. Katarina Tomažič
Fotografije: Karmen Margarit

PRILOŽNOSTI ZA DRUŠTVA OBČINE KOMEN

Regionalno stičišče NVO Obalno-kraške regije združuje nevladne organizacije, ki delujejo v Občinah Komen, Divača, Hrpelje-Kozina, Izola, Koper, Piran in Sežana. Nudi jim pomoč na različnih področjih z namenom boljše usposobljenosti, povezovanja in sodelovanja.

Regionalo stičišče je projekt Središča Rotunda iz Kopra, s katerim združujejo nevladne organizacije iz regije in jim nudijo pomoč na različnih področjih. Tako sta bila januarja v Kopru in Sežani organizirana dva brezplačena seminarja *Računovodstvo in zaključni račun za nevladne organizacije,* ki se ga je udeležilo več kot 40 članov nevladnih organizacij iz Obalno-kraške regije.

Stičišče nudi članom društev, zavodov in ustanov tudi brezplačno pravno, računovodsko in projektno svetovanje. Več o vsebinah svetovanj bodo obiskovalci izvedeli na **Dnevu odprtih vrat,** ki bo **17. februarja 2010** v prostorih Središča Rotunda na Destradijevem trgu 11, v Kopru (stari koprski zapori). Ta dan se bodo lahko s svetovalci »v živo« pogovorili o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Predstavile se bodo vsebinske mreže, ki povezujejo slovenske nevladne organizacije glede na dejavnosti, pripravili bodo tudi predavanja in razprave na temo prostovoljstva in socialne ekonomije v nevladnem sektorju.

Spomladi se bosta v Stičišču Rotunda odvila seminarja *Vodenje in neprofitno upravljanje organizacij* ter *Vodenje kampanj in vplivanje*, aktualne informacije so nevladnim organizacijam stalno na voljo na spletni strani Stičišča Rotunda www.sticisce.si, kjer se lahko tudi naročijo na redni tedenski obvestilnik.

UČNA DELAVNICA DRUŠTVA DIABETIKOV SEŽANA

Letošnje delo smo tokrat pričeli v Komnu z učno delavnico na temo »Sladkorni bolnik v posebnih okoliščinah – akutnem obolenju«, in sicer v ponedeljek, 11. januarja 2010, ob 16. uri v kulturnem domu. Učno delavnico je pripravila in vodila diplomirana medicinska sestra Klara Peternelj iz Zdravstvenega doma v Sežani. Tema sovpada z zimskim časom, ko se večina prebivalstva okuži z raznimi virusi, na kar smo sladkorni bolniki še posebej občutljivi. Poudarek učne delavnice je bil na prepoznavi vzrokov obolenj ter odziv sladkornega bolnika na ta stanja tako za insulinaše kot na tiste, ki se zdravijo s tabletami.

Obisk je bil skromen, saj se je delavnice udeležilo nekaj nad deset slušateljev.

Izvedbo učne delavnice nam je uspelo izvesti s pomočjo Občine Komen, ki nam je brezplačno odstopila prostor, za kar se ji javno zahvaljujemo.

Besedilo: Jože Volovec, Društvo diabetikov Sežana

Vsakega malo

IZ GORJANSKEGA NA TRIGLAV

3. dan: 18. avgust 2009

Koča na planini Razor. Nekdaj italijanska vojaška obmejna postojanka, danes planinska koča. Stoji na primorskem delu pobočja spodnjih bohinjskih gora na planini Razor. Ob svitu smo bili že daleč nad njo in sicer na pobočju gore z imenom Vrh nad Škrbino. Globoko pod nami so se prebujale Tolminske ravne, nad nami so žareli vrhovi gora, ki so jih božali prvi žarki vzhajajočega sonca. Na začetku precej položna steza se po pobočju počasi, a vztrajno dviga in proti vrhu spremeni v prav nesramno strmino in konča na sedlu Škrbine. Navkljub nesramni strmini te svet okoli očara, da hitro pozabiš na vse muke in tegobe, ko praskaš proti vrhu.

Narava je svojevrsten umetnik in ni je človeške roke, ki bi jo posnemala. Vse kar človek zmore in premnogokrat tudi naredi, je to, da to lepoto uniči. Kamniti skladi, razbrazdane stene, posejane z vrtički planinskega cvetja, kamenine, oblikovane do popolnosti, in pobočje, polno planink in drugega cvetja. Če je Golica gora narcis, je pobočje pod Škrbino vrt

planink. Toliko jih na enem mestu nismo videli še nikjer.

Zadnje metre pod vrhom dobesedno praskaš in grebeš po strmem, krušljivem melišču in potem prelaz Škrbina. Globok urez, zarezan med gorama Vrh nad Škrbino in Podrto goro na višini 1910 m. Nekoč je po celotnem grebenu spodnjih bohinjskih gora potekala meja med Italijo in Kraljevino Jugoslavijo. Tudi na Škrbini je še danes dobro ohranjen obmejni kamen takratne meje. In ko se spraskaš do vrha prelaza in vržeš oči čez rob tja na drugo stran, ostrmiš. Odpre se neki drugi, skoraj neresničen svet. Do kamor ti seže pogled – eno samo gorovje in na sredini kot pastir nad svojo čredo stoji Triglav. Levo Triglavska jezera, pred nami ogromna planota Komne in globoko pod nami Bohinjsko jezero, ki se je sramežljivo kazalo izpod oblačka meglice, ki je visela

nad njim. Vrhovi so se risali na modrem nebu in vse skupaj je bilo zabeljeno z mogočno svetlobo zgodnjega dopoldanskega sonca. Malo zmede in kar nekaj časa smo v tišini zijali v to lepoto. Potem je nekdo pretrgal tišino in dahnil: »Ma saj ni res!« Predramili smo se iz sanj in posedli v travo. Ko smo mleli banjški sir in se nacejali z vodo, smo se ozrli tudi nazaj, tja proti domu. Pod nami še v meglicah Tolmin in tam daleč zadaj naš Trstelj in za njim morje.

Še bi posedali, a ura je bila neusmiljena. Morali smo naprej. S prelaza vodijo na Komno dve poti: ena se ravno spusti s prelaza v dolino, druga se rahlo vzpne na pobočje Podrte gore. Prva gre po dolini, druga je bolj izpostavljena in odprta. Izbrali smo drugo po pobočju Podrte gore, čez Zeleni vrh in tolminski Kuk. Pol ure smo potrebovali, da smo prišli do vznožja 2051 m visokega Zelenega vrha in še 20 minut do ne preveč napornega vzpona na vrh. Od tu rahel spust po travnatem pobočju in potem vzpon na sosednji tolminski Kuk. Tudi ta vzpon ni bil zahteven. Dobre pol urice smo pokurili

z vrha na vrh. Tolminski Kuk je s svojimi 2085 m najvišji vrh v zahodnem bohinjskem gorovju. Lepo oblikovana piramidasta gora, postavljena med planoto Komne in Dolino Tolminke. Kljub ne preveč zahtevnemu dostopu s tolminske strani je ta zaradi svoje odročnosti zelo slabo obiskana. Le redko kdo zaide na njen vrh.

Če je bil vzpon na Kuk poezija, je bil sestop na gorenjsko stran prava grozljivka. Z vrha smo se najprej po prepadnem, nato krušljivem strmem pobočju in na koncu melišču, posejanem z večjimi in manjšimi skalami, ki jih erozija leta in leta trga z ostenja gore, spustili z gore.

Po počasnem, mučnem in nevarnem plazenju smo po uri sestopili na planoto Dolniki. Še uro smo potrebovali, da smo po brezpotju planote med zaplatami planinskega cvetja, domovanja svizcev, nizkimi borovci, nižjimi in višjimi vzpetinami, končno našli pravo pot in prišli na rob doline. Pod nami se je odprla ogromna planina Govnjač. Še dobrih sto metrov višinske razlike in strmega serpentinastega spusta in bili smo v dolini. Na robu planine so ruševine vojaških stavb iz 1. svetovne vojne. Planina je bila v zaledju. Od tu so pošiljali »frišno« topovsko hrano na Krn. Razvaline so tudi dokaz še ene človeške neumnosti, saj so zgrajene na najbolj hladnem predelu celotnega slovenskega alpskega gorovja. Tukaj se pozimi temperatura spusti do –50 stopinj C. S planine Govnjač nas je dokaj dobro ohranjena mulatjera v slabe pol ure pripeljala pod Dom na Komni. Od tu še pet minut izredno strme steze in za danes smo bili »doma«. Pod večer še sprehod do bližnje koče pod Bogatinom, ravno toliko, da ne zgubimo koraka in to je bilo za ta dan vse.

V dnevnik smo zapisali. Danes vsega 12 ur hoje.

Se nadaljuje ...

Besedilo: Marijan Zega
Foto: Jurij Ličen

OČISTIMO SLOVENIJO V ENEM DNEVU!

17. aprila 2010 bo v največji prostovoljni očiščevalni akciji očiščenih veliko slovenskih divjih odlagališč. Tudi na Komenskem jih imamo precej, zato vabimo vse prostovoljce, da si ta dan rezervirate za naše okolje. Če vam katero od odlagališč še posebno ni všeč, ga prijavite v register divjih odlagališč na www.ocistimo.si, in če se še povežete v delovno skupino, ki ga bo na dan akcije očistila, boste kar dosti naredili zase, za naravo in za naše zanamce.

Za vse dodatne informacije o poteku akcije na Komenskem se lahko obrnete na lokalne sodelavce akcije: na Heleno Kosmina, Barbaro (031 582 668) in Katarino Pleško (051 260 663).

Besedilo in foto: Barbara in Katarina Pleško

1. SLOVENSKI ZELENJADARSKI KONGRES KUPUJMO DOMAČO, SLOVENSKO ZELENJAVO!

Konkurenčnost slovenskih pridelovalcev zelenjave posebne kakovosti na skupnem evropskem trgu.

PORTOROŽ – V hotelu Metropol v Portorožu se je pred kratkim zbralo 270 udeležencev na 1. slovenskem zelenjadarskem kongresu, ki sta ga organizirala Kmetijska zadruga Agraria Koper in Slovensko združenje za integrirano in ekološko pridelavo zelenjave pod generalnima pokroviteljema Deželno banko Slovenije in zavarovalnico Adriatic Slovenica. Namen kongresa je bil, da se na enem mestu združi pridelovalce, stroko, potrošnike in odkupovalce zelenjave posebne kakovosti ter ustvari nujno potreben dialog.

Slovenska pridelava zelenjave se sooča s številnimi izzivi. Kljub temu da gre za zelenjavo posebne kakovosti, ki je pridelana na naravi prijazen način in jo odlikuje dober okus ter kratka transportna pot, je na naših trgovskih policah razmeroma malo prisotna. »Našli smo se na prelomnici: ali bomo klonili pred močno tujo konkurenco ali pa kaj storili, da stanje izboljšamo. Upamo, da smo skupaj poiskali odgovore, kaj je potrebno storiti, da bo slovenski pridelovalec trgovcem zagotavljal stalno kakovost produkta, redne dobave in sprejemljivo ceno slovenskim potrošnikom,« je med drugim poudaril direktor koprske Agrarie Radovan Rajčič. Predsednik združenja Stanko Volk je poudaril, da po desetih letih

delovanja Slovenskega združenja za integrirano in ekološko pridelavo zelenjave pričakujejo, da bo dal kongres nove napotke in odprl poti slovenskemu zelenjadarstvu in kmetu na podeželju. Skušali so predstaviti svojo dejavnost trgovcem in potrošnikom sporočiti, da je slovenska zelenjava kvalitetna. O perspektivi slovenske zelenjadarske stroke so spregovorili tudi predsednik Zadružne zveze Slovenije Peter Vrisk, predsednik KGZS Ciril Smrkolj in predstavnik MKGP Branko Ravnik. Enotni so si bili, da morajo zastaviti podporno in motivacijsko okolje za slovenske pridelovalce, ki bo omogočalo dvig konkurenčnosti in tržne uspešnosti. Številni predavatelji so predstavili tržne priložnosti, pričakovanja slovenskih potrošnikov in trgovcev in nova, sveža znanja, ki so z najboljšo strokovno prakso pot do tržnega uspeha.

Kongres so zaključili optimistično z upanjem, da obstaja svetla prihodnost tudi za slovenske pridelovalce, in s povabilom kupcem, da kupujejo domačo, slovensko zelenjavo, saj je bila v letu 2008 poraba sveže zelenjave le 76.8 kg na prebivalca, medtem ko le-ta v Evropski zvezi znaša 92 kg. V lanskem letu pa je bila samooskrba z zelenjavo približno 37 odstotkov. Predvideli so, da se bodo ponovno dobili in ocenili situacijo zelenjadarske stroke čez dve leti.

Besedilo in foto: Olga Knez

GOLD CLUB RACING TEAM

Za ekipo Gold Club racing team se je odprlo novo poglavje udejstvovanja, tekmovanja na italijanskih tleh. V novembru se je z dirko 7. Rally ronde Valli Imperiesi na ligurski obali pričelo italijansko pokalno rally tekmovanje 1. Suzuki Winter Cup. Za primorsko posadko, voznika Marka Kavčiča, sovoznika Boruta Klančiča ter vodjo ekipe Paola Zanutto, predstavlja to nov izziv, saj so po uspešnih nastopih voznika Marka Kavčiča v Sloveniji pripravljeni, da se dokažejo tudi v tujini.

Pokal se vozi z dirkalniki Suzuki Swift Sport 1600 razreda N2 – vozila do 1.600 ccm. Dirke so tako imenovane Rally

ronde – štiri ponovitve hitrostne preizkušnje, dolžine približno 12 km, najslabši dosežek se odbije. Na prvi, že omenjeni dirki, ki se je vozila na asfaltnem cestišču, sta se uvrstila na 6. mesto.

Druga dirka se je odvijala v pokrajini Marche v osrednji Italiji. Za Kavčiča je bila to prva dirka nasploh na makadamski podlagi ter z namensko prirejenim dirkalnikom. Kljub temu sta dosegla zelo dobro 3. mesto v pokalu ter 4. v razredu N2.

Tretja dirka, prva zmaga! Pri Trevisu, nedaleč od slovensko-italijanske meje, sta na 11. Prealpi Master Show – 5. Rally ronde Prealpi trevigiane dosegla velik uspeh z zmago v razvrstitvi pokala, 2. mesto v razredu N2 ter zelo dobro 37. mesto v skupni razvrstitvi dirke. Odlično sta se spopadla z razrito in blatno progo ter zmagala pred favoritom, sicer vodilnim v pokalu, domačinom Uliano. Po polovici zimskega pokalnega tekmovanja zasedata 3. mesto. Naslednje tri dirke bodo na sporedu konec januarja ter v mesecu marcu, tj.7. in 22. marca.

Obvestilo za javnost
Gold Club Racing team

TIC ŠTANJEL NA SEJMU TIP – TURIZEM IN PROSTI ČAS

V Turistično informacijskem centru Štanjel smo se tudi letos med 21. in 24. januarjem 2010 udeležil sejma TIP – Turizem in prosti čas. Tam smo predstavil svojo ponudbo ter ponudbo Občine Komen.

TIP je največja turistična prireditev v Sloveniji in hkrati največja promocija Slovenije na enem mestu. V štirih dneh se predstavi preko 120 ponudnikov turističnih storitev iz trinajstih držav, sejem obišče okoli 15.000 obiskovalcev in poslovnih gostov ter preko 130 domačih in tujih novinarjev. Poleg Slovenije se predstavljajo naslednje destinacije: Tunizija, Španija, Turčija, Grčija, Madžarska, Hrvaška, Srbija, Črna gora, Makedonija, Bosna in Hercegovina, razstavljavci iz Avstrije ter Italije.

TIC Štanjel je svojo ponudbo predstavil v okviru Kraško-Brkinske pravljice. To je projekt, ki so ga zasnovale štiri kraško-brkinske občine za celovito in enotno predstavitev Krasa in Brkinov na sejmih ter ostalih prireditvah tako doma kot tudi v tujini. Na stojnicah so se tako predstavili turistično informacijski centri, različni ponudniki domače in umetnostne obrti, vinarji, medarji, gostilne, turistične kmetije, pekarne, zeliščarji ter ostali ponudniki.

Obisk stojnic je bil velik, odziv obiskovalcev dober, tako da se v TIC-u Štanjel nadejamo pozitivnih učinkov naše predstavitve na samem sejmu.

Besedilo: Uroš Simčič, Tina Furlan
Avtor fotografij: TIC Sežana

ZIMSKA NOČ POD MILIM NEBOM – ŠOLA NARAVNIH VEŠČIN

Tako se je zgodilo v soboto, 16. dne v prvem mesecu leta. Nekaj odraslih in skupina otrok se je zbrala v Raši, slabih pet kilometrov od Štanjela, pri Mitji Horvatu, profesorju športne vzgoje, ki vodi Šolo naravnih veščin za otroke. Zbrali so se z namenom, da vidijo, ali še zmorejo preživeti dva dni preprosto, brez umetnega udobja in v sožitju z naravo. Pustolovščino je krojila kraška burja, mraz pod ničlo, spanje pod zvezdami, čuvanje ognja celo noč in jutranji sneg.

Popotniki so zjutraj naložili vso svojo opremo na tri konje in jo mahnili po dolini Raše navzgor. V duhu lova na zaklad, opremljeni z zemljevidom in kompasom so na poti odkrivali skrita sporočila, ki so jim določala pot. Vsi so se naučili, kaj je azimut in kako določati smeri neba. Mahnili so jo do cerkvice sv. Antona, ob hudourniškem potoku s prekrasnimi tolmuni do starega mlina in še naprej po dolini do reke. Kobila Tonga je vse popotnike varno prenesla čez vodo, ko je sonce že začelo izgubljati svojo moč. Popotniki so vedeli, da morajo kmalu najti primerno mesto za spanje, saj je lažje ob svetlobi nabirati drva, pripraviti ležišča in poskrbeti za konje. Želeli so prespati v kraški jami, a so si iz obzirnosti do jazbecev, ki so imeli v njej svoj dom, uredili prenočišče v zavetju soteske ob suhi strugi pod visokimi drevesi.

Zakurili so in pogreli mineštro, ki je teknila tudi najhujšim izbirčnežem. Kmalu so ugotovili, da temperatura pada in voda v plastenkah zmrzuje. Zdaj je šlo pa zares. Spalne vreče so bile tople, a ne dovolj za tako zimo. Kadar pa znaš prisluhniti naravi, veliki kamni iz rečne struge malodane sami skočijo v ogenj, se zagreti zavijejo v brisačo in skočijo v tvojo spalko. Potem pa spiš kot polh.

Popotniki so se zbudili v sneženo jutro. Ker so se celo noč izmenjavali pri vzdrževanju ognja, so velikanski kup žerjavice izkoristili in si skuhali kosilo kar za zajtrk. Vse je bilo že pobeljeno, ko so natovorili opremo na konje, si oprtali nahrbtnike in se odpravili naprej. Bili so precej bolj utrujeni kot dan prej, saj so bolj slabo spali in nekaterim je malo upadala volja. Mitja jih je opogumil, naj vzamejo vse to kot preizkušnjo svojega značaja, da vidijo česa so sposobni v neidealnih razmerah. Ali so sposobni ohraniti pozitivne misli ali pa se bodo predali tarnanju. Prav vsak izmed njih je premagal samega sebe in v pozitivnem duhu so prebrodili vse ovire do konca pustolovščine.

V vasi Jeriše so naprosili sena za konje, se ustavili ob vhodu v jamo, v kateri niso prespali, se povzpeli do ruševin stare cerkve, skozi Kazlje našli pot do druge jame, kjer jih

je pričakal jamar Damjan in se pri velikanskem breznu, ki mu ni bilo videti dna, pozno popoldan obrnili proti domu.

In če je koga zamikalo, da preživi pustolovski vikend ali teden v naravi, osvoji preživetvene veščine, da se znajde na nepoznanem območju, da najde in pripravi divjo hrano, izdela zatočišče, spozna zakonitosti gorskega, podzemnega in vodnega sveta, da izdela pripomočke in orodja iz naravnih materialov, osvoji veščine izmikanja, odskokov, premetov in drugih spretnostnih gibanj, prikrivanja v naravi, plezanja, jahanja, lokostrelstva, samoobrambe ... naj pogleda na internetno stran www.dolinamiru.blogspot.com. Mitja vsem otrokom zagotavlja, da v njegovi Šoli naravnih veščin resnično ne bodo pogrešali ne računalnika in ne televizije.

Besedilo: Katarina Pleško
Foto: Anja Bošnjak

10. ŠTANJELSKI TEK

Letos smo vaščani Hruševice s pomočjo ŠD Kraški tekači iz Sežane organizirali že 10. tradicionalni Štanjelski tek. Prireditev je potekala tako kot vsako leto prvo soboto v decembru, s startom pri Lovski koči Štanjel. Teka se je udeležilo 160 tekačev iz vse Slovenije. Do sedaj smo imeli največ 235 tekačev, vendar smo bili letos z obiskom zadovoljni, saj je bilo v tem vikendu po Sloveniji veliko tekaških prireditev. Zmago je odnesel Boštjan Hrovat iz Begunj na Gorenjskem, ki je progo v dolžini 8,2 km pretekel v času 28,49 min, kar je za to progo izjemen dosežek. Vsi tekači so bili s prireditvijo zelo zadovoljni. Vsak je prejel za malico pršut, sadje in pijačo, za darilo nogavice, organizirali smo tudi srečelov, kjer je vsaka srečka zadela. Na račun 10. jubilejnega teka smo razrezali torto in nazdravili s šampanjcem, harmonikarja pa sta zaigrala vesele domače.

Ideja za tek se je pred desetimi leti utrnila Veri Poljšak. Vsakokrat, ko sva se srečala na teku, mi je govorila, da bi organizirali tudi mi tek. Te prireditve so se takrat organizirale že po mnogih primorskih vaseh in udeležba je bila iz leta v leto večja. Jaz sem idejo predstavil vaščanom Hruševice in večina jih je bila za akcijo. V začetku nihče od nas

ni vedel, kako se tek organizira, saj se jaz takrat še nisem udeleževal teh tekov, tako da je bilo breme

organizacije na ramenih Vere Poljšak, ostali smo pomagali po najboljših močeh. Na prvem teku smo imeli vsega 60 tekačev, vendar smo vztrajali in uspehi so bili iz leta v leto večji. Na našem teku je RTV Slovenija posnela zelo gledano oddajo Turistika. Med drugimi gosti je pri nas tekel tudi predstavnik EU v Sloveniji g. Fuare.

Vseh teh tekov pa ne bi mogli organizirati brez pomoči sponzorjev, ki nam vsako leto priskočijo na pomoč. Največ nam pri tem pomaga Občina Komen, saj je to eden večjih športno-rekreativnih dogodkov v občini. Letos smo k sodelovanju pritegnili tudi okoliške kmete, ki so na tržnici ponudili svoje izdelke. Na žalost se je letos od organizacije zaradi osebnih razlogov poslovila Vera Poljšak, vendar nam še vedno stoji ob strani in pomaga pri teku.

Ravno tako ne bi mogli teka izpeljati brez dežurnega medicinskega osebja, sodnikov AZS in ŠD-ja Kraški tekači Sežana, ki skrbijo za tehnično plat izvedbe, za vse ostalo pa poskrbimo vaščani Hruševice. Nekateri so na teku prisotni vsako leto, saj si prvo soboto v decembru rezervirajo za to prireditev, ostali pa po svojih možnostih.

Upamo, da bomo še naprej tako zagnani za to prireditev, saj jo bi bilo sedaj, ko je postala znana med vsemi tekači v Sloveniji, škoda opustiti. Naš naslednji cilj je 20. Štanjelski tek. Prepričani smo, da nam bo uspelo.

Besedilo: Rajko Grča
Foto: Dimitrij Čigon

IZVAJANJE PROJEKTA UČEČA SE GENERACIJA (EDUCATE GENERATION)

Od 18. do 21. novembra 2009 je v glavnem mestu Cipra Nikoziji potekalo prvo srečanje partnerjev projekta Učeča se generacija (Educate Generation), ki ga sofinancira sektorski program Evropske skupnosti Vseživljenjsko učenje – Grundtvig. V projektu poleg organizacij iz Litve, Latvije, Poljske, Grčije, Španije, Italije in Cipra sodeluje tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana.

Glavni namen projekta je izmenjava izkušenj s področja učenja uporabe novih informacijskih tehnologij, kot so skyp, messenger, internet, facebook, email in podobne. V projektu sodelujejo partnerji, ki se pri svojem delu srečujejo z odraslimi, ki se na takšen ali drugačen način vključujejo v aktivnosti vseživljenskega učenja. V okviru projekta bo nastala spletna stran, ki bo glavno komunikacijsko orodje med projektnimi partnerji, predvsem pa bo namenjena zainteresirani javnosti, ki bo na njej našla uporabna gradiva za učenje npr. tujih jezikov, matematike, računalniških znanj, obenem pa bo na tej strani aktiven forum, stičišče ljudi iz vseh prej naštetih držav, ki bodo imeli možnost v praksi navezati kontakt z nekom iz Cipra, Španije in preizkusiti možnosti, ki nam jih ponuja moderna tehnologija. Obenem pa bodo sodelujoči v projektu izdelali e-knjigo, katere namen bo pomagati podajalcem snovi in njihovim slušateljem na čimbolj enostaven in učinkovit način osvojiti osnove digitalne pismenosti in razviti potrebna znanja za njeno uporabo.

Glavni namen srečanja je bilo medsebojno spoznavanje partnerjev, uskladitev del in nalog in postavitev terminskega plana aktivnosti na projektu. Partnerska organizacija Center za izobraževanje odraslih (www.moec.gov.cy/epimorfotika) iz Nikozije, ki je srečanje tudi organizirala, je organizirala oglede dobrih praks s področja neformalnega izobraževanja odraslih na Cipru. Zadnji dan sestanka je bila na lokalni univerzi organizirana konferenca, na kateri je bila podrobneje predstavljena vsebina projekta in predvidene aktivnosti. V nadaljevanju pa smo projektni partnerji prisotnim predstavili vsak svojo organizacijo in seveda tudi državo, od koder prihajamo.

Po vrnitvi nas čaka na projektu veliko dela, ki ga je potrebno opraviti do naslednjič, ko se projektna skupina sestane predvidoma v mesecu marcu 2010 v Španiji. V tem času bo vzpostavljena spletna stran projekta http://educategeneration.europole.org z vsemi aktualnimi informacijami.

Zainteresirane podjetnike za sodelovanje v projektu vabimo, da se nam pri izvajanju projekta pridružijo. Za vse informacije o projektu smo vam na razpolago na tel. št. 73 00 060 ali preko e-pošte doris.pozar@ozs.si, kontaktna oseba Doris Požar.

Avtor besedila: Doris Požar

Knjižnica

PRAV POSEBNE PRAVLJIČNE URICE

Mesečna srečanja otrok s pravljicami smo decembra in januarja popestrili z gosti. Tako nas je na decembrski pravljični urici obiskal Jože Jež - Pepi, ki je konec lanskega leta pri Literarnem društvu Vilenica izdal svojo prvo slikanico z naslovom Domek pod brinom. Otroci so na srečanju z avtorjem v čarobni klobuk zložili vse sestavine, ki so potrebne za nastanek knjige (črnilo, papir, besedilo, literarne junake ...), in skupaj smo pričarali Domek pod brinom. Pepi je otrokom povedal, da lahko tekst poezije uglasbimo ali pa iz njega naredimo glasbeni video. In prav iz zadnjega glasbenega videa, ki ga je Pepi posnel, je v knjižnične prostore vstopil klovn, ki je otroke (preko 40 jih je bilo) obdaril s skromnim darilom. Po pravljici so si otroci skupaj s starši izdelali knjižno znamenje iz materiala, ki sta ga podarila Jana in Miha iz fotokopirnice Fotokop.V novo pravljično leto pa so nas popeljale baletke Baletnega društva iz Sežane, ki so zaplesale ob pripovedi Marije Godnič in Maje Razboršek iz Kosovelove knjižnice Sežana.

Klovn iz Pepijevega videospota je prinesel darila za otroke

Učiteljica Marija Godnič uči snežake pisati

Besedilo: Marija Umek
Sliki: Simon Terčon

SVETOVNI DAN INVALIDOV

»Invalidnost ni pogumen boj ali pogum pri soočanju s stisko. Invalidnost je umetnost.

To je iznajdljiv način, da živim.«

Neil Marcus (pesnik in pisatelj, ki živi z distonijo)

3. december je za mednarodni dan invalidov z resolucijo razglasila Generalna skupščina Združenih narodov 14. oktobra 1992 z namenom, da bi spodbudila razumevanje problematike, povezane z invalidnostjo, in mobilizirala podporo javnosti pri zavzemanju za dostojanstvo, pravice in blaginjo invalidov. Letos je ta dan zaznamovalo geslo Ustvarjamo pogoje za neodvisno življenje invalidov. V komenski knjižnici smo ga obeležili s predstavitvijo delovanja Medobčinskega društva invalidov Sežana, ki jo je spremljala knjižna razstava in

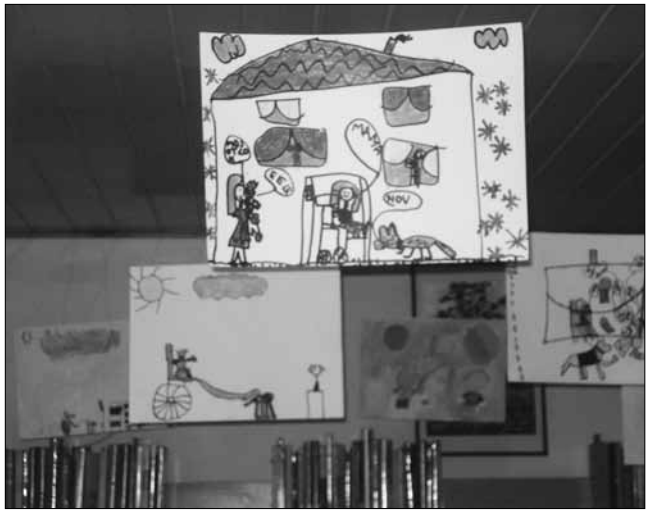

Likovna dela osnovnošolcev na razstavi v knjižnici

razstava likovnih del otrok 2. in 3. razreda osnovne šole iz Komna. Le-te so ustvarjali pod mentorstvom Tatjane Metljak in Mirjane Trampuž Luin. Predstavitvene panoje sežanskega društva smo pripravili tudi v ostalih enotah Kosovelove knjižnice Sežana.

Besedilo in slika: Marija Umek

SREČANJE Z IFIGENIJO SIMONOVIĆ

Nagrada Marjana Rožanca za najboljšo esejistično zbirko se podeljuje že od leta 1993. Lani pa je prvič priromala v ženske roke in tako je Rožančevo nagrado 2009 za najboljšo esejistično knjigo zadnjih dveh let prejela Ifigenija Simonović za zbirko Konci in kraji. V svojih esejih piše o vsakdanjih pripetljajih, komentira stike z ljudmi, ki jih ima rada, opisuje naključna, presenetljiva ali nezaželena srečanja, zaplete, probleme, spomine, zadržke, strahove, sanje in potovanja. Iz zadnjih petnajstih let je za pričujočo knjigo zbrala zgodbe s pohodov po Londonu, Ljubljani, Dunaju, Benet-

Na knjižni čajanki z Ifigenijo Simonović

kah, New Yorku, Tokiu, Škotski, Irski in Kanadi. Sicer pa že od leta 2003 živi in ustvarja v Ljubljani. Bralci komenske knjižnice smo se z avtorico srečali v začetku decembra, ko se je z njo na prijetni čajanki pogovarjala Barbara Jejčič.

Besedilo: Marija Umek
Slika: Simon Terčon

DRUŽINSKA PISMENOST

V zadnjem desetletju se je pojem pismenosti zelo spremenil. Izraz danes združuje več vrst temeljnih spretnosti, ki omogočajo iskanje, izbiro in uporabo informacij za potrebe vsakdanjega življenja. Med vse omenjene spretnosti sodita tudi branje in pisno sporočanje. Raziskave so dokazale, da je pismenost otrok v veliki meri odvisna od odnosa do pismenosti, ki je prisoten v družini, torej tudi od odnosa do branja in bralne kulture. Velikokrat slišimo, da danes otroci ne berejo radi. Zato je še toliko bolj pomembno, da jih spodbujamo, posebej če začutimo, da ima otrok pri branju težave. V knjižnici smo letos začeli z delavnicami Beremo in pišemo skupaj (BIPS), ki jih vodita mentorici iz Središča Rotunda iz Kopra in potekajo pod okriljem Andragoškega centra Slovenije. Na srečanjih, ki potekajo vsako soboto, se otroci skupaj s starši na zabaven način srečujejo z branjem, abecedo, premagujejo strah pred nastopanjem ... vse to počnejo skozi igro. Starši pa dobijo marsikateri namig, kako v vsakdanja družinska opravila vključiti tudi branje.

Otroci z mentoricama Alenko in Tanjo

Besedilo in slika: Marija Umek

POTEPANJA S KNJIŽNIM NAHRBTNIKOM

Študijski krožek S knjižnim nahrbtnikom na potep, ki ga sofinancirata Evropska unija in Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije je komenske »virtualne« popotnike decembra popeljal na Karibe, ko smo gostili Igorja Fabjana, januarja pa smo se odpravili na Naturathlon 2009, ko smo skupaj z Andrejem Zamanom kolesarili pod geslom Narava brez meja – s kolesom po mejah nekdanje železne zavese. Potepanja so nas z avtodomom skupaj s Karlom Bizjakom pripeljala vse do najsevernejšega evropskega rta, do Nordkappa. Srečanja bomo nadaljevali s transsibirsko železnico, skupaj s člani Športnega društva Partizan iz Renč bomo šli v Teksas na mednarodno srečanje Sokolskih zvez, z Matjažem Klemšetom bomo prehodili Slovensko planinsko pot, spomladi pa se odpravili na krajši enodnevni izlet po Sloveniji.

Besedilo: Marija Umek

ZIMSKE POČITNICE V KOMENSKI KNJIŽNICI

Med zimskimi počitnicami Knjižnični kamenček za otroke – ustvarjalne delavnice z ogledom risanih filmov in sicer **23., 24. in 26. februarja od 9 –12h.**
Vabljeni!

Komentarček

PRVI SNEG ZA OTROKE IZ JASLI V VRTCU KOMEN

Na začetku letošnjega leta smo dočakali prvi sneg. Otroci iz jasli so se ga še posebej razveselili. Najprej smo ga opazovali skozi okno in spremljali, kako svetlo in belo postaja zunaj. Otrokom sem sneg prinesla v veliki posodi v igralnico, da so ga potipali in okušali. Ugotovili so, da je mrzel. Med igranjem z njim so opazili, da se v rokah topi in da je moker.

Primerno obuti in oblečeni smo šli na dvorišče in delali v snegu prve stopinje in kepe. Otroci so pomagali valiti

kepo, da smo naredili snežaka in mu zapeli pesmico. Naslednji dan je začelo deževati in nismo šli ven. Kepe smo naredili kar iz papirja, se z njimi kepali, ciljali, se skrivali in se predvsem veliko smejali. S skupnimi močmi smo iz papirnatih kep naredili velikega sneženega moža, ki nas vsak dan čaka, da pridemo v vrtec.

Besedilo in foto: Blanka Kermolj

IGRALNE URICE V VRTCU KOMEN

V Vrtcu Komen že več let potekajo igralne urice za otroke, ki niso vključeni v vrtec.

Otroci imajo možnost izkusiti nekaj utrinkov, kako zabavno in lepo se imamo v vrtcu. Skupaj s svojimi starši obiščejo vrtec in preživijo eno uro v skupini z vzgojiteljico in pomočnico vzgojiteljice.

Igralne urice so tri. V mesecu januarju, februarju in marcu. Potekajo v popoldanskem času od 16:30 do 17:30.

V ponedeljek, 11. 01. 2010, smo se prvič srečali v skupini Žirafic. Obiskalo nas je sedem otrok skupaj s starši in seveda tudi bratci in sestrice niso manjkali.

Otroci so izbirali med različnimi dejavnostmi. Gradili so hiše iz duplo kock, risali z barvicami in flomastri, pokukali v kotiček dom in mami pripravili odlično kosilo. Pogumnejši so sestavljali različne sestavljanke ter pogledali knjige v knjižnem kotičku.

Pripravili sva jim tudi likovni kotiček, kjer si je vsak otrok z najino pomočjo in pomočjo staršev izdelal vrabčka iz barvnega kartona, le-ega je tudi odnesel domov kot spominček na prvi obisk v vrtcu.

Ker je urica hitro minila, smo se na koncu posladkali in popili čaj. Starši so med tem časom pokramljali med seboj in seveda z nama. Postavili so tudi nekaj vprašanj, na katera sva jim odgovorili.

Igralne urice bodo še : 09. 02. 2010 ter 09. 03. 2010 ob 16:30 v Vrtcu Komen.

Lepo vabljeni.

Besedilo: Branka Trampuš in Bojana Trebec

Novice iz šole

GOZDAR NAS JE POVABIL V GOZD

V petek, 20. 11. 2009, je imel 1. a razred OŠ Komen prav poseben dan – naravoslovni dan z naslovom Z GOZDARJEM V GOZD.

Obiskal nas je prijazen gozdar Bogdan Magajna (univ. dipl. ing. gozdarstva) iz Odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje iz Območne enote Sežana. Najprej nam je s pomočjo slik prikazal delo gozdarja. Sledila je predstavitev gozdnih živali in drevesnih vrst na Krasu s pomočjo projekcije. Učenci so opazovali živali, jih poimenovali in razvrščali v ustrezne skupine. Nato smo odšli proti gozdu, kjer smo odkrivali naloge in jih poskušali rešiti. Na »postajah«, ki so nas vodile vedno globlje v gozd, smo opazovali in primerjali drevesa, ki so med vsemi gozdnimi prebivalci najbolj pomembna. Bili smo pravi gozdni detektivi (iskali smo različne predmete), reševali smo gozdni kviz, s pomočjo katerega smo ponovili znanje o gozdu, se pogovarjali o gozdnem bontonu ter merili drevesa s premerko in žagali s pravo žago. V razredu pa je nastajala slikanica o gozdu z naslovom Gozdar nas je povabil v gozd.

In kaj so povedali učenci?

V GOZDU MI JE BILO VŠEČ, ...

- KO SMO ŽAGALI. (MATEVŽ Ž.)
- KO SMO ŽAGALI. KO SMO SE V RAZREDU POGOVARJALI IN GLEDALI SLIKE ŽIVALI. (ROK)
- KO SVA Z JERNEJEM MERILA DREVESA. (DOMEN)
- KO SMO ISKALI RAZLIČNE STVARI PO GOZDU.

NALOGE NAM JE DAL GOZDAR. (ELA)

- KO SMO POTOVALI OD NALOGE DO NALOGE. NAJBOLJ VŠEČ MI JE BIL GOZDNI BONTON. (NEŽA P.)
- KO SMO ŽAGALI Z GOZDARJEM IN KO SMO ODKRIVALI, KJE SE SKRIVAJO NALOGE. (GABRIJEL)
- KO SMO BILI V GOZDU PO SKUPINAH. (ADRIAN)
- PRAV VSE. ŠE POSEBEJ MI JE BILO VŠEČ, KO SMO ŽAGALI Z ZELO STARO ŽAGO. (ŽAN)
- KO SMO IMELI GOZDNI KVIZ. KO SMO GLEDALI SLIKE OD ŽIVALI »NA VELIKI TELEVIZIJI«. (HANA)
- KER SEM VIDELA ENEGA PTIČKA. KO SMO HODILI OD NALOGE DO NALOGE PO LABIRINTU. (NEŽA P.)
- KO SMO VIDELI DREVO Z IMENOM BOR. KO SMO ŽAGALI. KO SMO MERILI DREVO, KOLIKO JE DEBELO. (JERNEJ)
- KO SMO ŽAGALI S TANKO ŽAGO. (NEJC) V GOZDU MI JE VŠEČ, ...
- KO VIDIŠ SRNICE ALI ZAJČKE, KI TEČEJO. (MATEVŽ K.)
- KO PTIČKI LEPO ČIVKAJO. VŠEČ SO MI KOSTANJČKI, RUMENI IN RJAVI LISTKI. (NIKA)

Besedilo: Tanja Spačal in Marija Saksida

SREČANJE S STARŠI 1.A RAZREDA – OD ČEBELE DO MEDU

Na prvem roditeljskem sestanku v mesecu septembru smo se s starši dogovorili, da bomo izvedli srečanje, ki bo povezano z našim letošnjim šolskim projektom ZDRAVJE JE MOJA IZBIRA. Željko Božič, oče našega prvošolca Jerneja, je v četrtek, 3. 12. 2009, pripravil predstavitev svojega hobija – čebelarstva.

S pomočjo fotografij nas je popeljal od čebelic do nastajanja medu. S seboj je prinesel razne pripomočke, ki so si z veseljem ogledali otroci kot tudi starši. Sledila je pokušina medu, ki smo ga mazali na kruh, in čaj, sladkan z medom.

Organizirali smo še dve delavnici. V prvi delavnici so si otroci skupaj s starši ogledali postopek izdelovanja svečk iz čebeljega voska. Nastale so svečke v obliki rožic in srčkov.

V drugi delavnici pa so starši pomagali otrokom pri izdelovanju čebelic – simbola, ki jih bo spominjal na marljivost.

In še presenečenje! Vsak otrok je dobil posodico z medom, svečko in čebelico.

Radi bi se zahvalili Željku in njegovi ženi Alenki za lep jesenski popoldan, ki se je prevesil že kar v večer, in vsem staršem, ki so si vzeli čas in prišli.

Besedilo: Tanja Spačal in Marija Saksida

2. BOŽIČNO-NOVOLETNI SEJEM

Na predlog Sveta staršev OŠ Komen je bil lani decembra organiziran 1. božično-novoletni sejem, kjer so učenci prodajali v šoli in doma narejene izdelke, v glavnem namenjene novoletni krasitvi domov in obdarovanju najbližjih.

Letos so si organizatorji zastavili smelejši projekt: izdelkom učencev so se pridružili tudi izdelki delavcev šole, od katerih je najprej zmanjkalo slastnega jabolčnega zavitka in drobnega peciva. Obiskovalci, ki so v petek, 11. 12. 2009, napolnili najprej večnamenski prostor šole v Komnu, kjer so prisluhnili kulturnemu programu z glasbenim debijem učitelja Vojka Franetiča, so v telovadnici imeli kaj videti in izbrati. Lično opremljene mizice posameznih oddelkov centralne šole in podružnice iz Štanjela so bile prava paša za oči in magnet za praznične nakupe. V dobrih dveh urah sejma so si obiskovalci ogledali še plesni skupini izraznega in modernega plesa ter prisluhnili šolskemu pevskemu zborom. Odrasli so priložnost izkoristili tudi za izmenjavo izkušenj, sproščen klepet, učenci pa so z zanimanjem ustvarjali v likovni delavnici, ki jo je vodila učiteljica Tanja Samec, ter cvetličarski in vrtnarski delavnici, ki sta ju vodili mami učencev – cvetličarka Mojca Žvokelj s sodelavko Natašo Žerjal ter agronomka Tanja Strnad. Seveda so tudi na tak način nastali novoletni aranžmaji hitro romali na stojnice in nato v prodajo.

Učenci, ki so si za razredni izkupiček zares prizadevali, so bili na koncu vsi po vrsti z akcijo zadovoljni. Zadovoljstva pa nista skrivali niti ravnateljica šole Nives Cek, ki vidi v dogodku med drugim tudi dodatno popestritev aktivnosti v kraju (sejem je privabil precej občanov, ki nimajo več otrok v šoli in tudi nekaj obiskovalcev iz zamejstva), niti predsednica šolskega sklada Tanja Spačal, ki je v priliv sklada zapisala nekaj centov manj kot 1.700 . Tako bo v bodoče finančno breme nekaterih staršev vsaj nekoliko lažje, življenje vseh pa resnično bogatejše.

Kultura

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT

V nedeljo, 10. januarja 2010, je Mešani pevski zbor Gorjansko v okviru Razvojno, kulturno, turistično, športnega društva Gorjansko organiziral božično-novoletni koncert, na katerega so povabili tudi MePZ F. B. Sedej iz Števerjana. Ta koncert je bil sprva načrtovan 19. decembra prejšnjega leta, vendar je bil zaradi slabega vremena prestavljen.

Dogodek so v vaškem domu v Gorjanskem otvorili pevke in pevci domačega zbora pod vodstvom Gorana Ruzzierja. Zapeli so madžarsko Esti dal, Rahmaninovo Bogoroditse Devo, zimzeleno White Christmas ter gospla In the river of Jordan in Mary had a baby. Nato je kot bas solist nastopil Goran Ruzzier, na klavirju pa ga je spremljala Ingrid Tavčar. Poslušalke in poslušalce je očaral s pesmimi Panis angelicus, What a wonderful world in Adeste fidelis. Glavno točko večera je predstavljal gostujoči zbor MePZ F. B. Sedej iz Števerjana pod vodstvom Aleksandre Pertot ob klavirski spremljavi Martine Hlede. V dvorani so zazvenele Leži polje ravno, Suspir da l'anime, Jabolko rudeče, Zori noč vesela, Le spavaj, sladko detece, Mesto Betlehem počiva, Sredi tihe polnoči in Božična uspavanka. Po bučnem aplavzu navdušene publike so koncert zaključili še s pesmima Jabolko rudeče in Sveta noč.

Ob koncu koncerta so se vsi z veseljem udeležili pogostitve ter ob kozarcu kuhanega vina ali čaja skupno ubrano zapeli.

MePZ F. B. Sedej iz Števerjana

Mešani pevski zbor Gorjansko

Bas solist Goran Ruzzier, na klavirju Ingrid Tavčar

Besedilo: Dane Božič

JSKD OI SEŽANA – LJUBITELJSKO KULTURNO POSLANSTVO!

Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Sežana je ena izmed 59-ih območnih izpostav *Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti* (JSKD), ki deluje od l. 1996 in ki s kulturnim posredništvom omogoča dostop do pomembnejših kulturno-umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Njeno poslanstvo je predvsem razvoj ljubiteljske kulturne dejavnosti na območju, ki ga pokriva, kar pomeni predvsem strokovno, organizacijsko in finančno podporo kulturnim dejavnostim ter skrb za vsa področja ljubiteljskih dejavnosti.

OI JSKD Sežana pokriva območje Občin Sežana, Divača, Komen in Hrpelje-Kozina. Gre za štiri občine, v katerih deluje okoli 60 kulturnih društev. 10 otroških in mladinskih pevskih zborov, otroška lutkovna skupina, otroška folklorna skupina, otroške in mladinske plesne skupine delujejo kot posamezne skupine v okviru šolske dejavnosti ali kot samostojne sekcije znotraj kulturnih društev, le redka so organizirana kot samostojno društvo.

Izpostava aktivno in dobro sodeluje tudi z zamejskimi društvi, saj jih redno vabimo na naša srečanja in izobraževanja. Primorska poje je primer takšnega zglednega sodelovanja in dobrih odnosov. Lahko rečemo, da okoli 2000 ljudi, ki svoj prosti čas posvečajo negovanju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, skrbi tudi za ohranjanje slovenske kulturne dediščine naših dedkov in babic in slovenske identitete.

Izpostava pokriva skoraj vsa področja ljubiteljske dejavnosti. Za literate, pevce, godbenike je bilo do sedaj dokaj dobro poskrbljeno, malo manj za folklorne skupine, gledališke skupine, pevce ljudskih pesmi in godce ljudskih viž, še manj za likovnike in male instrumentalne skupine. Izobraževanja pa so bila nekako spregledana, zato bomo prav tem vsebinam v prihodnje posvečali največ pozornosti.

V letu 2009 smo izvedli oz. sodelovali pri izvedbi naslednjih prireditvah:

Območno srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov Naša pomlad (dve reviji), dve reviji Primorska poje, 15. revija Kraških pihalnih godb, literarna nagrada »Mlada Vilenica«, literarno srečanje Primorski pesniki Srečku Kosovelu, mednarodna prevajalska delavnica, podelitev Štrekljeve nagrade, Škocjanski festival, Pevski zbori kresni noči, Poletna literarna šola, srečanje založnikov Srednje Evrope in Festival mlade literature »Urška«, Območno srečanje odraslih folklornih skupin, Območno srečanje odraslih pevskih zborov, regijska likovna razstava SETLOBA, 9. medregijska likovna razstava KOLAŽ, Štrekljevi večeri, Evropski dnevi kulturne dediščine (tri predstave), Območno srečanje odraslih gledaliških skupin, udeležba na srečanju tamburaških skupin, udeležba na srečanju pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž, udeležba na medobmočnem srečanju plesnih skupin, udeležba na Linhartovem srečanju, udeležba na državnem srečanju otroških folklornih skupin in državnem srečanju tamburaških skupin, sodelovanje pri praznovanju raznih pomembnih obletnic kulturnih društev in prazničnih prireditvah.

Naše usmeritve so hkrati tudi vizija izpostave, ki bo v bodoče usmerjena v pokrivanje nepokritih oz. slabo pokritih dejavnosti, v nadgradnjo dosedanjih srečanj in organizacijo izobraževanj, ki bodo društvom nudila dodatna znanja, ki jih pri svojem delu potrebujejo.

Dosegljivi smo na e-naslovu: oi.sezana@jskd.si, tel. št.: 05 731 090 ali gsm: 031 472 912.

Koordinatorka OI Sežana
Vladislava Navotnik

KMALU »KROJAČ ZA DAME«

Gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu se te dni vneto pripravlja na novo, dvanajsto premiero od ustanovitve društva. Pod vodstvom režiserja Sergeja Verča in pomočnice režiserja Minu Kjuder so začeli študirati komedijo enega najznamenitejših komediografov vseh časov Georgea Feydeauja z naslovom »Krojač za dame«. Premiera te izjemno duhovite in sijajno napisane komedije pa bo predvidoma marca v Kulturnem domu v Komnu.

Na sliki so nekateri igralci in sodelavci med eno izmed zadnjih bralnih vaj (z leve proti desni): Silvestra Grižnik - Kačič, Sonja Luin, Milivoj Colja, Pavel Trobec, Erna Trobec, Valter Buda, Branka Guštin in Milko Švara.

Pri predstavi sodelujejo še Bojana Furlan, Grozdana Švara, Milena Colja in Darko Kačič.

»KO JE POTREBNA STROKOVNA POMOČ ...« PREDSTAVITEV DELA RAZISKOVALNE POSTAJE ZRC SAZU V NOVI GORICI

Mnogokrat se med javnostjo, ki največkrat ne pozna dela raziskovalk in raziskovalcev v znanstvenoraziskovalnih inštitutih, centrih in izobraževalnih ustanovah, govori, da je »znanost sama sebi namen«, oziroma da strokovnoznanstveni delavci delujemo na enem bregu reke, dejanski svet pa je na drugem. Morda je takšno razmišljanje do neke mere upravičeno, saj se je večkrat dogajalo, da so mnogi raziskovalci delovali le v svojih kabinetih in laboratorijih, stran od aktualnih perečih problemov in potreb lokalnega prebivalstva. Če je bil tak način dela praksa pred desetletji, je potrebno javnosti predstaviti, da si v današnjem času tako Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS kot mednarodna skupnost preko najrazličnejših aplikativnih projektov prizadevata za čim intenzivnejšo implementacijo znanosti uporabnikom v lokalnem prostoru. Izkušnje, zgodovino načina življenja v določeni lokalni skupnosti, logiko razmišljanja, potrebe in pričakovanja domačega prebivalstva morajo še zlasti upoštevati raziskovalci humanističnih in družboslovnih ved, katerih glavno poslanstvo je preučevanje praks in procesov delovanja človeka. Če uporabim metaforo direktorja ZRC SAZU, prof. dr. Ota Luthra, si ne bi smeli privoščiti raziskovanja življenja v svetu, katerega pomenov oz. mišljenja in življenja ljudi ne poznamo oziroma ne želimo spoznati, saj je to podobno študijskemu obisku v izjemni knjižnici, v kateri pa se ne smemo dotakniti niti ene knjige *(Delo, Sobotna priloga,* 26. 9. 2009, str. 36).

Nastale svetovne družbene spremembe (globalizacija, razmah množičnih občil, razvoj visoke tehnologije), predvsem pa izboljšanje izobrazbene strukture prebivalstva v urbanih centrih in na podeželju, so med drugim ustvarile pogoje, da je postalo raziskovanje dejavnosti in kulturnih elementov lokalne preteklosti domena širšega prebivalstva in ne le strokovne in znanstvene javnosti v okviru državnih kulturnih in znanstvenih institucij. Pohvale vredno je spoznanje, da se vedno več posameznikov v okviru najrazličnejših kulturnih, turističnih, športnih, razvojnih idr. društev zaveda pomena raziskovanja, ohranjanja, vzdrževanja in trženja prvin kulturne dediščine z namenom ohranjanja identitete posamezne vasi zaradi potrebe po druženju in medsebojnem spoznavanju kot tudi z namenom razvoja turističnih dejavnosti. Velikokrat pa se tudi zgodi, da si društva ob ljubiteljski oziroma amaterski skrbi za kulturno in naravno dediščino želijo strokovne pomoči, predvsem ko se začnejo zavedati, da sama niso kos kakovostni prezentaciji ali uporabi dediščine za turistične namene. Iz poznavanja razmer in dejavnosti na komenskem Krasu se s problemi, kako poiskati strokovno pomoč, soočajo tudi društva Občine Komen, ki so se v zadnjih letih številčno povečala in glede na prispevke v lokalnem časopisu *Komentar* intenzivno poglobila svoje dejavnosti in aktivnosti. Ker se s kraško problematiko, predvsem problemi trajnostnega razvoja kraške pokrajine, ki zajema področja razvoja naravnih virov, poljedelstva, arhitekture, urbanizma, turizma in druge problematike, ukvarjamo tudi sodelavci Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), ki bi s svojim znanjem lahko pomagali lokalnemu prebivalstvu, žal pa je delo zaposlenih na ZRC SAZU med Kraševci premalo poznano. Namen sledečega prispevka je predstaviti poslanstvo ZRC SAZU in njene dislocirane enote, raziskovalne postaje v Novi Gorici, z namenom boljše, predvsem pa učinkovitejše komunikacije med strokovnoznastvenimi delavci in lokalnim prebivalstvom kraškega prostora.

Sodelavke Raziskovalne postaje ZRC SAZU in vodja dr. Branko Marušič na obisku v Štanjelu (Foto: Špela Ledinek Lozej, december 2009)

ZRC SAZU je leta 1981 ustanovila Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU). Leta 1994 je dobil pravice in dolžnosti samostojnega javnega raziskovalnega zavoda. Čeprav je sedež ZRC SAZU v Ljubljani (Novi trg 2), se nagibamo tudi k decentralizaciji raziskovalnega dela in prizadevanju za enakomeren razvoj vseh slovenskih pokrajin. Zato smo inštitute oz. njihove izpostave odprli tudi v Novi Gorici, Tolminu, Postojni, Petajncih in Mariboru, kjer zaposleni raziskovalci sodelujemo tudi z lokalno upravo, gospodarskimi družbami, javnimi zavodi in društvi.

V Novi Gorici je od leta 1987 delovala Raziskovalna enota Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU. V njej je bil zaposlen prof. dr. Branko Marušič, ki se je pri svojih raziskavah osredotočal zlasti na goriško zgodovino 19. in 20. stoletja. Z željo po razširitvi raziskovalne dejavnosti v Novi Gorici in intenzivnejšim sodelovanjem z dodiplomskim in podiplomskim študijem na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici je od začetka leta 2004 začela nastajati Raziskovalna postaja ZRC SAZU (RP ZRC SAZU) v Novi Gorici, ki ima svoj sedež na Delpinovi 12. Raziskovalke na tej postaji delujemo v skladu z nalogami posameznih inštitutov oz. sekcije, svoje raziskave pa osredotočamo na raziskovanje etnološke, zgodovinske in dialektološke podobe v/na Brdih, Novi Gorici in Gorici z

okolico, Vipavski dolini, Krasu, Beneški Sloveniji, Kanalski dolini, Posočju, Furlaniji, Karniji in Banjško-Trnovski planoti. Z novimi raziskovalnimi strategijami si prizadevamo, da svoje pridobljeno znanje in izkušnje čim intenzivneje in kakovostno predstavljamo lokalnemu okolju in širšim uporabnikom. V sodelovanju z lokalnimi kulturnimi institucijami organiziramo posvete in predavanja ter sodelujemo pri izdaji strokovnoznanstvenih publikacij *(Goriški zbornik, Izvestje)*.

Problematiki Krasa, predvsem njeni zgodovini in etnologiji, se posvečam tudi sama, torej avtorica sledečega prispevka. Kot Kraševka sem se že v času dodiplomskega študija na Oddelku za zgodovino in Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani ukvarjala z raziskovanjem, ohranjanjem in vključevanjem elementov dediščine Krasa v sodobni način življenja. Na podiplomskem doktorskem študiju na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete sem se posvečala raziskavi socialne in ekonomske vloge ter pomenu dediščine na Krasu. Rezultate raziskav sem v skladu z nalogami dela na ZRC SAZU predstavila v znanstvenih publikacijah in na domačih ter tujih predavanjih oziroma konferencah. Ker so širši kraški publiki manj poznane, hkrati pa pomembne za ozaveščanje domačega prebivalstva, sem se na povabilo glavne urednice *Komentarja* odločila, da bom v naslednjih mesecih v nadaljevanjih objavljala izseke raziskav iz doktorske disertacije, ki se nanašajo na področje zgodovine komenskega Krasa, kjer sem tudi opravila terensko raziskavo. Ob želji po plodnejši pomoči in sodelovanju z aktivnimi Kraševci v okviru lokalnih društev in drugih kulturnih in občinskih ustanov vas v naslednji številki vabim k prebiranju zgodovine o prvih začetkih kraškega turizma na komenskem Krasu.

Jasna Fakin Bajec, Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

Kmetijske novice

KRAŠKI MOZAIK OKUSOV IN KRAŠKA VINSKA TURISTIČNA CESTA

V sklopu LAS-a, tj. Lokalnih akcijskih skupin, smo za leto 2010–2012 na območju vinorodnega okoliša Kras začrtali projekt z naslovom »KRAŠKI MOZAIK OKUSOV«. Območje sega v tri občine: Komen, Miren-Kostanjevico in v Sežano. S tem smo tudi projekt povezali s tremi LAS-i: LAS Zgornje Vipavske doline in komenskega Krasa, LAS jugozahodnega dela Severne Primorske in LAS Krasa in Brkinov, ki je tudi prijavil projekt.

Glavni cilj je promocija vinogradništva in vinarstva Krasa in s tem obuditev Kraške vinske turistične ceste ter izvedba festivala vin »1 Kras, 1000 okusov« ter drugih promocijskih prireditev vinarjev ter dvigovanje kakovosti ponudbe z izobraževanji, ocenjevanji vin in ogledi dobre prakse.

Kraška vinska cesta je bila obeležena s prospektom v letu 2002 in označena s tablami dve leti kasneje. Spremembe in čas zahtevajo obnovitev ponudnikov in izdajo nove zgibanke.

Pogoj za prijavo je vpis v register pridelovalcev grozdja in vina, najmanjša povprečna pridelava vina 3000 l na leto, urejena vinska klet in okolica ter izpolnjevanje pravil VTC. Na podlagi vaše prijave bo strokovna komisija pregledala vaše gospodarstvo in odločila o vključitvi in označitvi na Kraško vinsko cesto.

Vinski turizem s spoznavanjem naših avtohtonih vin, kot so teran ptp, vitovska grganja ..., naša enkratna arhitektura kleti in borjačev, pa tudi vinogradov samih, je čedalje pomembnejša gospodarska panoga.

Besedilo in sliki: Majda Brdnik

Vsi, ki bi se radi na novo vključili na Kraško vinsko cesto, lahko oddate prijavnico v Mladinski hotel Pliskovica, Pliskovica 11, 6221 Dutovlje. Prijavnico pa dobite v Mladinskem hotelu Pliskovica ali pa na Kmetijski svetovalni službi Sežana. Zadnji rok prijave je 10. marec 2010.

»PTICE KMETIJSKE KULTURNE KRAJINE – DANES IN NIKOLI VEČ?«

V Sloveniji se je v minulem desetletju zmanjšala številčnost več kot četrtine vseh naših ptic gnezdilk in izmed teh jih več kot polovica naseljuje kmetijsko kulturno krajino. Najpomembnejša razloga za to zmanjšanje sta ali intenzifikacija kmetijstva ali njegovo opuščanje in zaraščanje površin, saj tradicionalen način kmetovanja ni dovolj donosen. Noben drug pokrajinski tip nima tako visokega števila vrst z upadajočimi populacijami, kot jih ima prav kmetijska kulturna krajina, zato ne preseneča, da so ravno te vrste danes naravovarstveno prioritetna skupina ptic.

Decembra je Zavod Rdeči apolon iz Budanj začel z dvoletnim projektom, ki se bo odvijal na območju Občin Ajdovščina, Vipava in Komen (LAS Zgornja Vipavska dolina in Komen). Sofinanciran je iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) v okviru pristopa LEADER. Namen projekta je osveščanje javnosti o problematiki izginjanja ptic kmetijske kulturne krajine, o pomenu varovanja njihovega življenjskega okolja in o potrebnih ukrepih za njihovo ohranitev.

V projektu boste lahko sodelovali vsi prebivalci območja LAS, posebna pozornost pa bo posvečena kmetom, ki lahko v tem trenutku največ prispevajo k neposrednemu ohranjanju ogroženih vrst ptic, ter mladim, saj le vzgoja mladih lahko prinese dolgoročne spremembe.

In kako lahko sodelujete v projektu? Zavod Rdeči apolon vas vabi, da se udeležite katerega od različnih predavanj, da na delavnici izdelate gnezdilnico za katero od ogroženih vrst ptic in jo namestite na svoj vrt, da se spomladi udeležite ornitoloških izletov ... Gnezdilnice so že izdelovali osnovnošolci v Komnu in Vipavi, vsi zainteresirani pa se lahko udeležite delavnic, ki bodo potekale v Budanjah in Kodretih. Otroci lahko sodelujejo tudi na natečaju za likovna dela ter za raziskovalne oz. projektne naloge. Kmetijam, ki bi želele aktivno pripomoči k varovanju ptic, bodo svetovali izkušeni ornitologi, pomagali pa bodo tudi pri oblikovanju programov za naravoslovni turizem na posameznih turističnih kmetijah.

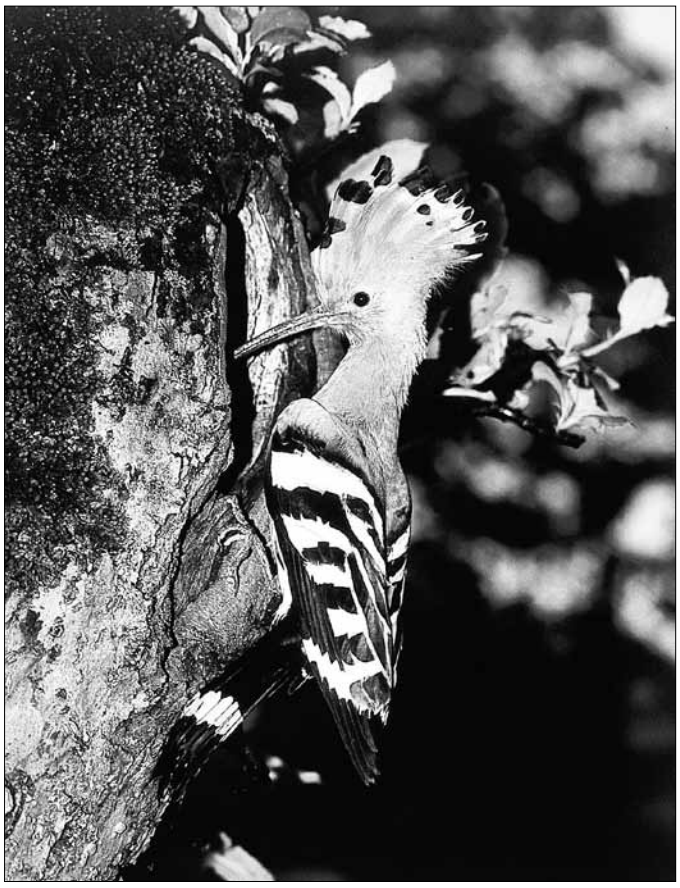

Smrdokavra

Več o projektu in dogodkih povezanih z njim si lahko preberete na spletni strani www.rdeci-apolon.si .

Besedilo: Irena Kodele Krašna

Ravnanje z odpadki

ODPADKI PO 1. MARCU 2010: 14-DNEVNI ODVOZ OSTANKA KOMUNALNIH ODPADKOV, LOČENO ZBIRANJE BIO ODPADKOV, DVIG CENE RAVNANJA Z ODPADKI

Že konec leta 2009 smo napovedali nekatere novosti za leto 2010, s katerimi bomo sledili našemu glavnemu cilju – čim več ločeno zbranih odpadkov. Prav tako pa nas v to silijo vse obsežnejše zakonske obveznosti, ki na odlagališče prepovedujejo odlaganje neobdelanih komunalnih odpadkov. Tako bomo s 1. marcem pričeli s 14-dnevnim odvozom ostanka komunalnih odpadkov ter ločenim zbiranjem biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov na ekoloških otokih, tj. v dodatnem rjavem zabojniku. Zaradi novih storitev in novega pravilnika za oblikovanje cen ravnanja z odpadki pa bodo tudi nove cene.

14-DNEVNI ODVOZ OSTANKA KOMUNALNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV

V mesecu juliju 2009 smo na območju petih vasi poskusno pričeli s 14-dnevnim odvozom ostanka komunalnih odpadkov, to je s 14-dnevnim odvozom tistih odpadkov, ki jih odlagamo v zelene zabojnike na domačem dvorišču. S kontrolami odpadkov v teh krajih smo ugotovili, da je 14-dnevni odvoz ostanka komunalnih odpadkov zado-

sten, saj se je z ločenim zbiranjem odpadkov na ekoloških otokih količina ostanka komunalnih odpadkov (ki se nato odložijo na odlagališču) bistveno zmanjšala, količina ločeno zbranih odpadkov na ekoloških otokih pa bistveno povečala. 14-dnevni odvoz ostanka komunalnih odpadkov bo tako omogočal pogostejši odvoz ločeno zbranih odpadkov z ekoloških otokov ter omogočal zagotavljanje še nekaterih novih storitev. S 14-dnevnim odvozom ostankov komunalnih odpadkov bomo tako pričeli na celotnem območju štirih kraško-brkinskih občin, izjema so le večstanovanjske stavbe (bloki), kjer odvoz ostanka komunalnih odpadkov trenutno še vedno ostaja tedenski. Sam način odvoza ostaja nespremenjen, saj še vedno veljajo ista pravila glede dostave zabojnika na prevzemna mesta, le da se to opravi vsak drugi teden. **Nove urnike odvoza ostanka komunalnih odpadkov ter dodatna pojasnila bo vsako gospodinjstvo prejelo po pošti na dom.**

LOČENO ZBIRANJE BIOLOŠKO RAZGRADLJIVIH KUHINJSKIH ODPADKOV

Druga marčevska novost bo pričetek obveznega ločenega zbiranja biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov, v prvi vrsti na domačih kompostnikih, kdor pa te možnosti nima, pa v novem rjavem zabojniku na ekološkem otoku. Biološko razgradljive kuhinjske odpadke (BIO odpadki) priporočamo, da odlagate v rjav zabojnik na ekološkem otoku in sicer v biološko razgradljivi vrečki, ki jo lahko kupimo v bolje založenih živilskih trgovinah. Prav tako je odlaganje dovoljeno v papirnatih vrečkah, ne smemo pa BIO odpadkov odlagati v navadnih plastičnih nakupovalnih vrečkah oz. plastičnih vrečkah za smeti.

Kaj sodi med BIO odpadke?
- zelenjavni odpadki (ostanki in olupki zelenjave),
- olupki in ostanki sadja,
- kavna in čajna gošča, kavni in čajni filtri,
- netekoči ostanki hrane (meso, kosti ...),
- jajčne lupine,
- pokvarjeni prehrambeni izdelki (brez embalaže),
- papirnati robčki in brisačke.

Česa v zabojnik za BIO odpadke ne smemo odložiti?
- jedilnega olja in maščobe,
- tekočih ostankov hrane,
- plastične in kovinske embalaže,
- higienskih plenic in vložkov,
- rož, plevela, pokošene trave,
- stare zemlje lončnic,
- listja, vej.

Tako zbrani BIO odpadki bodo nato predani v nadaljnjo obdelavo v bioplinarno. Poudariti pa velja, da bodo zabojniki za BIO odpadke namenjeni zgolj uporabnikom iz gospodinjstev in ne kuhinjskim odpadkom iz dejavnosti gostinstva, trgovin ali drugih ustanov, ki s svojo dejavnostjo povzročajo tudi tovrstne odpadke.

Vsa gospodinjstva lahko tako v mesecu februarju v svojih nabiralnikih pričakujete osveženo zgibanko o ločenem zbiranju odpadkov, dodatna pojasnila o 14-dnevnem odvozu ostanka komunalnih odpadkov in pričetku ločenega zbiranja BIO odpadkov ter nov koledarček odvoza odpadkov. Prav tako pa se z morebitnimi vprašanji lahko obrnete na nas, na tel. št. 05/73 11 240 ali na el. naslov: info@ksp-sezana.si. Z veseljem vam bomo odgovorili.

DVIG CENE RAVNANJA Z ODPAKI

Predvidoma z mesecem marcem 2010 se bo **dvignila cena ravnanja z odpadki**, in sicer iz dveh razlogov: **novih postavk**, ki jih predvideva **novi pravilnik za oblikovanje cen** storitev obveznih gospodarskih javnih služb, in **nove storitve zbiranja in prevoza biološko razgradljivih odpadkov.**

V letu 2009 se je na področju oblikovanja cen obveznih občinskih javnih služb varstva okolja spremenila zakonodaja. V veljavo je stopil nov Pravilnik o metodologiji oblikovanja cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (UL RS, št. 63/09). Z njegovo uveljavitvijo je pristojnost potrjevanja cen ravnanja z odpadki prenesena na lokalno raven, torej občino. Pravilnik določa obvezno ločitev cene storitev zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ter odlaganja komunalnih odpadkov. Poleg tega novi pravilnik zahteva tudi **vključitev novih postavk v strukturo cene: stroške javne infrastrukture ravnanja z odpadki (stroški amortizacije),** ki jo izvajalec javne službe uporablja za izvajanje svoje dejavnosti, in **finančno jamstvo za zaprtje odlagališča** (stroški povezani z obratovanjem odlagališča in gradbenimi posegi, predvideni stroški zapiranja odlagališča in izvedbe ukrepov varstva okolja po zaprtju za obdobje 30 let). Stroški javne infrastrukture predstavljajo namenski denar občine, ki se nato tudi uporabi v namene, za katere je bil zbran.

Drugi razlog za povišanje cen pa je **nova storitev – zbiranje in prevoz biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstev**, ki smo jih dolžni izvajati na podlagi Uredbe o ravnanju z biološko razgradljivimi odpadki (UL RS, št. 68/08). Pri tem pa nastanejo novi stroški: stroški zbiranja, prevoza BIO odpadkov ter stroški oddaje v bioplinarno.

Nove postavke (stroški javne infrastrukture, finančno jamstvo in ravnanje z BIO odpadki) bodo pomenile povišanje cene ravnanja z odpadki iz 3,28 EUR na 4,67 EUR (za eno osebo iz gospodinjstva na mesec), kar pomeni 1,39 EUR več.

Besedilo: Mojca Uršič
KSP d. d. Sežana

KEKČEVA DEŽELA, PACUG, POREČ

Termini letovanj za otroke pri Medobčinskem društvu prijateljev mladine Sežana

Vsak otrok se rodi edinstven in poseben. Na svet pride z lastno usodo. Naravno je, da iz jabolčne pečke zraste jablana. Jablana ne more roditi hrušk in pomaranč. Najpomembnejša naloga nas staršev je, da spoznamo, spoštujemo in negujemo naravni in edinstveni proces rasti svojih otrok. Nismo pozvani, da bi jih oblikovali po svoji predstavi o tem, kakšni bi morali biti. Vendar smo odgovorni, da jih modro podpiramo in omogočimo razvoj njihovi posebni nadarjenosti in zmožnostim.

Otroci nas ne potrebujejo zato, da bi jih uredili ali izboljšali, čeprav ne morejo zrasti brez naše podpore. Pripravljamo jim plodna tla, da vzklije njihovo seme veličine. V jabolčni pečki je popoln načrt za rast in razvoj mladega drevesca. V razvijajočem se umu, srcu in telesu vsakega otroka je popoln načrt za njegov razvoj. Namesto razmišljanja, kaj moramo storiti, da bi naši otroci postali dobri, se moramo zavedati, da taki že so. Starši, ki razumejo otrokove naravne razvojne poti, tudi lažje podpirajo otrokov naravni proces in so v svoji starševski vlogi učinkovitejši.

Poleg tega, da se otroci rodijo dobri in nedolžni, pa vsak otrok na svoji poti srečuje edinstvene izzive. Starši jim lahko pomagamo, da se spoprimejo z različnimi ovirami, ne moremo pa jim odvzeti njihovih edinstvenih izzivov in jih prikrajšati za lastne izkušnje. Ko to dojamemo, se naše skrbi zmanjšajo in ne osredotočamo se več na spreminjanje svojih otrok ali na reševanje njihovih težav. Pustimo jim, da so to, kar so. Pomagajmo jim, da se razvijajo ob odzivih na življenjske izzive, se z njimi spoprimejo in jih uspešno obvladajo. Pri starših, ki so polni zaupanja in sproščeno gledajo na otroke, imajo otroci večjo možnost, da zaupajo vase, v starše in v neznano prihodnost.

Zdravo odraščanje pomeni za vsakega otroka tudi čas preizkušenj. Ko se uči sprejemati in upoštevati omejitve, ki mu jih začrtajo starši in svet, razvija bistvene življenjske veščine, kot so sprejemanje, sodelovanje, ustvarjalnost, odpuščanje, sočutje, pogum, vztrajnost, samospoštovanje, samokritičnost, samozadostnost, neodvisnost ...

- Otroci se ne morejo naučiti počakati na zadovoljitev njihovih želja ali postati potrpežljivi, če dobijo vse, takoj ko si zaželijo.
- Otroci se ne morejo naučiti sodelovati, če je vedno vse po njihovo, po njihovi volji.
- Otroci ne morejo razvijati ustvarjalnosti, če je zanje vse postorjeno.
- Otroci ne morejo razviti svoje vztrajnosti in moči, če jim je vse olajšano.
- Otroci se ne morejo naučiti sprejemati lastnih pomanjkljivosti, če so vsi okoli njih popolni.
- Otroci ne morejo postati sočutni in spoštljivi, če tudi sami ne doživijo bolečine in izgube.

- Otroci ne morejo postati pogumni in optimistični, če niso soočeni s težavami.
- Otroci se ne morejo popraviti, če ne doživljajo težav, neuspehov ali napak.
- Otroci ne morejo čutiti samospoštovanja ali zdravega ponosa, če ne premagujejo ovir, da bi nekaj dosegli ...
- Življenjski izzivi, ovire in podobne nevšečnosti utegnejo otroke krepiti in odkrivati najboljše v njih.

Ko prihaja metulj iz zapredka, se odigrava hud boj. Če bi zapredek prerezali, da bi metulju prihranili napor, bi kmalu poginil. Napor, da se osvobodi zapredka, nujno potrebuje za razvoj mišic v krilih. Če se te mišice ne bi razvile, ne bi mogel leteti. Podobno potrebujejo tudi otroci, da bi postali močni in vzleteli v svet, posebne napore, posebno podporo in ljubezen.

Še več o tem, kdo smo starši, in o njih, ki jih imamo najraje, boste izvedeli v knjigi avtorja dr. Johna Greya, Otroci so iz nebes : veščine pozitivnega starševstva za vzgojo sodelujočih, samozavestnih in razumevajočih otrok.

TERMINI ZA LETOVANJA PREDŠOLSKIH OTROK V KRANJSKI GORI:

- 18. 06.2 010 – 22. 06. 2010
- 22. 06. 2010 – 26. 06. 2010
- 26. 06. 2010 – 30. 06. 2010

TERMINI ZA LETOVANJA OSNOVNOŠOLCEV:

- **21. 07. 2010 – 31. 07. 2010, PACUG, za učence od 1. do 5. razreda**
- **22. 08. 2010 – 28. 08. 2010, PACUG, za učence od 1. do 5. razreda**
- **05. 08. 2010 – 15. 08. 2010, VIRC – POREČ, za mladostnike od 6. razreda dalje**

Vse informacije na sedežu društva Partizanska 18, Sežana, tel. 7341486, http://www.mdpm.si

Besedilo: Ana Pangos,
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana
partizanska 18, 6210 sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: drustvo.prijateljev@siol.net
ZPMS

OBČINA KOMEN
TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL
Štanjel 42c, 6222 Štanjel
tel.: 05/76 90 056, 041 383 986
www.kras-carso.com
e-mail: tic.stanjel@komen.si

PRIREDITVE V FEBRUARJU 2010

Komen, Knjižnica Komen
Petek, 26. februar 2010, ob 18.30
OSMO SREČANJE ŠTUDIJSKEGA KROŽKA S KNJIŽNIM NAHRBTNIKOM NA POTEP: V ZAKRPANIH GOJZARJIH
Gost večera bo Matjaž Klemše.
Mentorica: bibliotekarka Marija Umek.
Organizacija: Kosovelova knjižnica Sežana, podružnica Komen
Informacije: tel.: +386 (0)5 731 00 34; www.sez.sik.si

Brestovica pri Komnu
Sobota, 27. februar 2010, ob 19.00
OCENJEVANJE BRESTOVSKIH IN MEDVEJSKIH VIN TER DEGUSTACIJA
Vinogradniki in vinarji Brestovice in Medje vasi v Italiji dajo svoja vina pred strokovno komisijo, ki oceni njihovo kvaliteto in na koncu podeli diplome najboljšim vinarjem. Po končanem ocenjevanju vin pa sledi družabna prireditev z degustacijo ocenjenih vin, ki je odprta za javni krog. Letos bodo pritegnili k sodelovanju tudi vinarje iz drugih krajev na Krasu.
Organizacija: TD Brest Brestovica pri Komnu s sodelovanjem Kmetijsko svetovalne službe Sežana in SŠKD Timava, Medja vas Štivan
Informacije: Jurij +386 (0)31 719 661; jurij@supra.si; +386 (0)31 670 760 stane.svigelj@siol.net; www.brestovica.com

Komen, Knjižnica Komen
Petek, 12. marec ob 18.30
DEVETO SREČANJE ŠTUDIJSKEGA KROŽKA S KNJIŽNIM NAHRBTNIKOM NA POTEP: »Na sokolsko srečanje v ZDA – Teksas«
Gostje: člani Športnega društva Partizan iz Renč
Mentorica: bibliotekarka Marija Umek
Organizacija: Kosovelova knjižnica Sežana, podružnica Komen
Informacije: tel.: +386 (0)5 731 00 34; www.sez.sik.si

STALNE PRIREDITVE

KNJIŽNICA KOMEN
Vsako soboto ob 9.00 za otroke in njihove starše
Novost v komenski knjižnici: PROGRAM BIPS – Beremo in pišemo skupaj
Program poteka pod vodstvom usposobljenih mentorjev ACS in je namenjen otrokom prvega triletja osnovne šole. Na srečanjih skozi igro, poskuse, zabavo ... otrokom in njihovim staršem približamo branje.

Program za mladino in odrasle

KNJIŽNICA KOMEN
Srečanja ob sredah – dvakrat mesečno, 3. in 17. 2., ob 19.00
Študijski krožek: Teorija izbire – nova psihologija osebne svobode (William Glasser)
Mentorica: Marjeta Slavec, univ. dipl. ped.

RAČUNALNIŠKO ISKANJE GRADIVA
Za vse, ki bi se radi naučili samostojnega iskanja knjižničnega gradiva z računalniškim programom COBISS, bomo izvedli brezplačne prikaze oziroma "inštrukcije" in jih v času odprtosti knjižnice skušali časovno in po zahtevnosti prilagoditi posamezniku. Starost, izkušnje in predznanje niso pomembni. Dogovorite se lahko s knjižničarjem ob izposoji ali po telefonu: 05 731 00 34.

VŽU TOČKA VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA: Kosovelova knjižnica Sežana, Knjižnica Divača, Knjižnica Komen in Knjižnica Kozina za samostojno učenje tujih jezikov z uporabo računalnika in gradiva po dogovoru in v času odprtosti knjižnic. Tel.: 731 00 34 (Sežana), 766 28 70 (Divača), 766 85 80 (Komen) in 680 01 50 (Kozina).

RAZSTAVE V FEBRUARJU 2010

Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala
LOJZE SPACAL – STALNA RAZSTAVA GRAFIK
Informacije: Grad Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala, tel: +386 (0)5 769 01 97, e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

PO KOMENSKI OBČINI IN ŠE MALO DLJE

Praznovanja, prireditve, ogledi, izleti, osmice ...

Je kaj zanimivega za vas?
Ta rubrika je namenjena predstavljanju javnih prireditev, ogledov, izletov, osmic in drugih javnih dogodkov v Občini Komen in v njeni bližnji okolici.
Organizatorje prireditev ali dogodkov zato prosimo, da v svojih napovedih navedejo podatke o sami prireditvi/dogodku, kot so: kraj, prostor, datum, trajanje, kratek opis, kontaktne številke ...

Uredništvo Komentarja ne odgovarja za morebitne nevšečnosti, ki bi lahko nastale zaradi napačnih, nepopolno sporočenih prirediteljevih podatkov ali zaradi morebitnih nesporočenih sprememb.
Vsako napoved sporočite po elektronski pošti na naslov komentar@komen.si ali po telefonu na številko 05/76 90 056 (TIC Štanjel).

Uredništvo

ŠTANJEL, Galerija Pri Valetovih, Štanjel 22a
RAZSTAVA AKADEMIJE LEPIH UMETNOSTI ST. PETERSBURG
Od sobote, 28. novembra 2009 je v galeriji pri Valetovih na ogled razstava Akademije lepih umetnosti iz St. Peterburga.
Akademija je šola klasičnega baleta in plesa, restavratorstva ter etno-art-a.
Informacije: tel: +386 (0)5 769 01 97 e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

ŠTANJEL, Štorževa galerija, Štanjel 29
RAZSTAVA SLIK ANTONA RUPNIKA
Galerija v starem delu Štanjela z občasnimi razstavami.
V zimskem času je na ogled razstava slikarja samouka Antona Rupnika – olja na platnu.
Razstava je na razpolago do aprila.
Galerija je odprta ob sobotah, nedeljah in praznikih ter po dogovoru tudi ostale dneve.
Informacije: Stanarjevi: tel: +386 (0) 5 7691 007, +386 (0)31 389 621; www.stanarjevi.com

IZLETI IN OGLEDI – FEBRUAR 2010

ŠTANJEL

vsaka nedelja izpred cerkve v Štanjelu
URA: 14:30 – zimski urnik, od novembra do konca marca
15:30 – od aprila do konca oktobra

NEDELJSKO TURISTIČNO VODENJE ZA INDIVIDUALNE OBISKOVALCE
Turistično vodenje vključuje ogled gradu Štanjel, galerije Lojzeta Spacala, cerkve sv. Danijela, Kraške hiše, Stolpa na vratih in Ferrarijevega vrta. Ogled poteka približno 90 minut.
Cena ogleda je 4 EUR na osebo – odrasli (vstopnina v Galerijo L. Spacala in v Kraško hišo je všteta v ceno vodenja) in 3 EUR (otroci).
Organizacija in informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

ŠTANJEL, Galerija Lojzeta Spacala in Kraška hiša
Grad Štanjel
odprto: 11:00–14:00
sobota, nedelja: 10:00–17:00
ponedeljek: zaprto
Za napovedane skupine tudi izven urnika.
Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.
V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.
Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 769 01 97; e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

ŠTANJEL, Stolp na vratih
Štanjel 6a
Eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.
Urnik: torek–nedelja: 10:00–18:00
Organizacija: Nassa desella, +386 (0)5 769 00 18

VOLČJI GRAD
POT KAMNA – UREJENA UČNA POT
Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas.
Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja.
Informacije: www.volcjigrad.com, TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

BRESTOVICA PRI KOMNU
OBISK GROFOVE JAME
Brestovica pri Komnu, vsaka zadnja nedelja v mesecu ob 15.00, razen v mesecu avgustu.
Grofova jama (naravna kraška jama z breznom) leži pod vrhom hriba Grmada nad vasjo Brestovica. V 1. svetovni vojni je služila kot zaklonišče avstro-ogrske vojske.
Dostop:
Peš iz Gornje Brestovice, po markirani poti do jame (50 min.) ali iz Dolnje Brestovice po poljski poti z avtom do parkirišča (3 km) in potem še del poti peš do jame (25 min.). Priporočamo pohodno obutev in obleko.
ORGANIZIRAN JE LE OBISK JAME, DO VHODA MORAJO OBISKOVALCI PRITI SAMI.
Kontaktna oseba: JAMARSKO DRUŠTVO SEŽANA, sekcija KOMEN
Jože Terčon, tel.: +386 (0)51 306 964
Peter Pipan, tel.: +386 (0)41 405 642

DARILO V BRESTOVICI PRI KOMNU

Tretjo januarsko soboto so gledalci krstne uprizoritve nove gledališke predstave v Brestovici pri Komnu do zadnjega kotička napolnili dvorano v vaški šoli. Gledališka skupina TD Brest je pod vodstvom in v režiji Darje Zavadlal na oder postavila veseloigro z naslovom Darilo. To je že tretja predstava te gledališke skupine v njenem skoraj štiriletnem delovanju.

V zgodbi spremljamo živahen življenjski vsakdan na kmetiji, prepleten z vsakodnevnimi bolj ali manj prijetnimi dogodivščinami in povezan s številnimi duhovitimi dialogi. Režiserka in scenaristka je izkoristila jezikovne posebnosti, ki dajejo predstavi dodatno svežino. Sedem igralcev zastopa devet vlog, od katerih sta najpomembnejša osrednja lika none in nonota. Poleg njiju, ki sta

predstavnika najstarejše generacije, sta zastopani že dve generaciji. Srednjo zastopa njuna hči, najmlajšo pa njuna vnukinja Trtica, študentka v Ljubljani ter vnuk Jurček. V kraško narečje se zabavno vključuje govor ljubljanščine, ki se artikulira skozi vlogi zdravnice in študentke v Ljubljani.

Družinske prigode dopolnjujeta njihova soseda in lokalni poštar. V predstavi se pojavita še vnukinjin zaročenec, dvakratni vdovec s kupom otrok in zdravnica, ki ob spletu okoliščin pomaga pri rojstvu telička. Ob tem je pomoči hkrati potrebna tudi sama.

Tok vsakdana na podeželju preusmeri praznovanje zlate poroke none in nonota. Njuno darilo – televizija utiša prej živahen dialog zakoncev in šele zdravničin učinkovit recept vrne življenje na stare tirnice.

V predstavo je simpatično vključeno za cel otroški zbor otrok dvakratnega vdovca, ki na vrhuncu predstave zapojejo zlatoporočencema.

Preprosta, vendar s pomembnimi podrobnostmi bogato opremljena kmečka kuhinja je osrednji prostor dogajanja, v katerem je režiserka znala najti številne podrobnosti in jih preko bogatih dialogov povezati v humorno predstavo, ki nikogar ne pusti resnega.

Predstavo je spremljal režiser prvih dveh predstav g. Peter Militarev, ki po predstavi ni mogel skriti zadovoljstva

nad svojimi nekdanjimi varovanci. Darji, režiserki Darila, je obenem namenil nekaj napotkov za v bodoče ter ji ob koncu predstave kot v priznanje podaril zares veliko orhidejo.

Gledališka skupina v sestavi igralcev: Pavel Svetlič – nono, Darja Zavadlal – nona, Matej Ferfolja – Jurček, Vido Antonič – poštar in Ljubimir, Jožica Filipčič – soseda, Marička Mezinec – hči, Irena Švigelj – vnukinja Trtica in zdravnica ter tehnična ekipa za glasbeno opremo v sestavi David Ferfolja in Marko Filipčič ter osvetlitev v rokah Zvoneta in Romana Rebule je zdaj, ko to berete, že izpeljala prvo ponovitev v Komnu v dvorani zadružnega doma v nedeljo, 24. januarja 2010. Tako kot v Brestovici je tudi predstava v Komnu privabila polno dvorano gledalcev, kar je največje priznanje za naše gledališčnike.

Skupina načrtuje še nekaj gostovanj po Primorski, najprej pa v Medji vasi v zamejstvu, kjer bo s predstavo počastila praznovanje slovenskega kulturnega praznika, ki je za naše zamejske rojake kot tudi za nas izredno pomemben dogodek.

Besedilo in fotografije: Stane Švigelj

KOMENSKI KRAS POZIMI